

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 8 K na leto.

XXII. letnik.

V Ljubljani, september 1905.

IX. zvezek.

Praznik sv. angelov varihov.

1. Bog nam je zares dal angele varihe.

Njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih. Mat. 18, 10.

Kaj menite, verni kristjani, koliko razumnih bitij je danes tukaj v naši cerkvi? Štiristo? Štiristo? Najmenj še enkrat toliko, kolikor se nas vidi, je tukaj razumnih bitij; mislim nas ljudi in naše angele varihe. Zakaj *to govori Gospod Bog: Glej, jaz pošljem svojega angela, da hodi pred taboj in te varuje na potu, in te pripelje v kraj, katerega sem pripravil.* Te besede iz 2. b. Mojzesovih kažejo na naše angele varihe, in zato jih veli sveta cerkev brati na današnji praznik, ki je posvečen vsem svetim angelom varihom.

Da se bomo po želji sv. cerkve, naše skrbne matere, Bogu in angelom varihom danes prav priporočili ter se vsak dan, in ne samo danes, vredne skazovali božje pomoči po angelu varihu, treba pred vsem imeti prav živo zavest o svojih angelih varihih, neprestano zavest, da je angel varih poleg nas. Zato sem si namenil, dokazati vam danes resnico, da imamo vsak svojega angela variha.

Angel varih moj, zvesto mi ob strani stoj!

1. Kadar hočemo kaj verskega dokazati, sežemo najprej po sv. pismu. To storimo tudi gledé na angele varihe.

a) V 1. b. Mojzesovih govori očak Jakob blagoslavlja Jožefova sinova: *Angel, ki me je otel vsega hudega, blagoslovi ta*

mladeniča. (48, 15. 16.) Kdo drug je bil ta angel, kateri mu je pomagal iz vseh nevarnosti, kakor njegov angel varih. Če ga je imel pa očak Jakob, zakaj bi ga ne imeli tudi drugi ljudje? Ali nima vsak človek svojih nevarnosti?

b) Ko bi pa tu imenovani angel bil Sin božji, ki se je večkrat prikazal kot angel starim očakom, kakor menijo nekateri cerkveni učeniki, pa imamo v 90. psalmu Davidovem neoporečen dokaz za angele varihe. *Svojim angelom je zapovedal zavoljo tebe, da naj te varujejo na vseh tvojih potih.* Tu govori sveti pevec o pravičnih, katere Bog po svojih angelih posebno varuje.

Ko je satan skušal našega Gospoda Jezusa, se je skliceval tudi na ta izrek sv. pisma, toda po krivici. Zakaj Kristus ni imel angela variha, kakor uči sv. Tomaž Akvinski, ampak služabnike; saj je bil kot Bog sam varih angelov, kot človek je bil po duši presrečen in po mesu ni potreboval angela variha; dovolj ga je pač varovala njegova božja narava, v njegovi osebi združena s človeško.

Zakaj pa je zapisal kralj David: *Svojim angelom in ne svojemu angelu?* Zato, ker imamo svoje angele vsi in ker so poleg angelov varihov tudi še drugi angeli, kateri čujejo nad našimi farami, nad našimi mesti, našimi državami, kakor je bil v stari zavezi poseben varih judovski nadangel Mihael.

Če pa imajo dobri, bogoljubni ljudje svoje angele varihe, zakaj pa bi jih ne imeli tudi hudobni in neverni? Saj so ti še bolj potrebni pomoči božje. Ni čuda, da ga je imelo po božji naredbi tudi perzijsko kraljestvo, kakor se bere pri preroku Danielu (p. 10.), kjer se imenuje ta varih „knez“.

c) Tudi v današnjem evangeliju je določno izražena ta resnica. Jezus pravi: *Glejte, da ne zaničujete katerega teh malih, ker povem vam, da njih angeli v nebesih vedno gledajo obličje mojega Očeta, ki je v nebesih.* Iz tega sklepa sv. Janez Zlatoust tudi, da imajo vsi svetniki v nebesih angele.

č) V dejanju apost. (p. 12.) beremo, da so učenci Gospodovi, ko so čuli o rešitvi Petrovi iz ječe, pa niso verovali temu, rekli: *Njegov angel je* (v. 15.). Iz tega posnamemo, da so že prvi kristjani trdno verovali v angele varihe.

d) In kaj piše sv. Pavel v I. do Hebr. (1, 14.): *Ali niso vsi (angeli) služabni duhovi, v skrb poslani zavoljo tistih, kateri bodo prejeli delež zveličanja?*

2. Poprašajmo tudi cerkvene očete in učenike v tem oziru. Sv. Jeronim premišljeva besede današnjega evangelija vzklikne: „Kako velika je čast naših duš, da ima vsak precej od rojstva angela za variha!“ In sv. Gregorij iz Nise govori: „Mi vsi verujemo resnico, da Bog naše grehu zapadle narave ni popolnoma izločil iz vsega usmiljenja in pustil brez varstva, ampak da je dal vsakemu v varstvo angela, ki po svoji naravi nima telesa. Sv. Bazilij pa še celo tako-le pravi: „Vsakemu, ki veruje v Gospoda, stoji ob strani angel varih, dokler ga ne preženemo s slabimi deli.“

Vero v angela variha izraža sv. katoliška cerkev pri današnji sv. maši v zbirni molitvi tako-le: „Bog, ki nam po svoji neizrečeni previdnosti blagovoliš pošiljati svoje angele za varihe, dodeli nam, svojim ponižnim prošnjikom, da nas njih varstvo vselej brani in se veselimo v njih večni družbi.“

3. Ali naj vam po vsem tem celo nevernike vzamem v misel? Sokratovo ime ste gotovo čuli že večkrat. Rimski slavni govornik Ciceron pravi, da je Sokrat imel od otročjih let dalje nekega duha, ki ga je varoval in učil pri vseh njegovih delih ter ga branil nezgod. Klemen Aleksandrijski piše: „Nad narodi in državami so postavljene angelske brambe. To so vedeli tudi Rimljani, ki so v svojem mestu pozidali tempelj brambnemu duhu rimskega ljudstva.“

4. Pa kaj hočemo še dalje brskati po raznih spisih in izrekih? Saj naša lastna pamet tirja tako vero.

a) Bog je vse tako uravnal, da se iz nižjega prehaja na višje, in to po posredovavcih. Angel pa je na sredi med Bogom in človekom toliko z ozirom na njegovo neumrljivost, kolikor gledé na popolno milost. Po njem naj torej človek pride k Bogu.

b) Z angeli smo tudi sorodni po naravi. Razumna bitja smo, kakor angeli, poklicani dediči nebeškega kraljestva smo, kakor angeli, zato mora tudi neka zveza biti med njimi in nami. To pa se zgodi potem, če so oni naši vodniki in naši učeniki. Angeli in mi pa imamo tudi to skupno vez, da smo kot razumna bitja služabniki, hlapci božji. Tako je rekel angel v skrivnem razodenju (19, 10.) sv. Janezu: *Služabnik sem s taboj vred in s tvojimi brati, ki imajo pričevanje Jezusovo.*

c) Dalje. Mi vemo, kako se hudobni duhovi vedno trudijo, nam škodovati. Ali pa mar more biti ljubezen angelov do nas

in skrb za nas manjša, kakor je sovraštvo in nevoščljivost zavrnjenih duhov? Tega ne smemo misliti, ker angeli skušajo posnemati neskončno usmiljenje božje do nas revnih ljudi, in ker so nam sorodni kot razumna duhovna bitja. In tako je potrebno, da imamo zoper njega, ki je tako hud in močan nasprotnik našega zveličanja, dobre pomočnike, zaveznike, dobre angele, kateri se v boj zoper satana podajo lažje, kot mi, ki ga ne vidimo.

Spet pa nam je znano, kako so se po odpadu velikega števila angelov napravile vrzeli, prazni prostori med angelskimi vrstami. In gotovo se na vso moč trudijo zvesti angeli božji, spolniti ta mesta z nami, in to storé toliko lažje, če ima vsaka duša svojega angela variha.

č) Če se slednjič še ozremo na človeka samega, na njegovo slabost, moramo reči, da mu je na vso moč potreben angel varih. Zakaj vsled podedovanega greha je podoben otroku, ki je zlezal na neukročenega konja in vajeti izgubil iz rok. In spet, če je Bog vsaki živali dal kako branilo zoper napadnika, ali vodnika v nevarnosti, n. pr. močne čeljusti, rogove, urne noge, peruti: ali naj bo mar samo človek, ta najodličnejša stvar božja na zemlji, brez orožja, primernege njegovi naravi, ki je iz duše in telesa? Za našo dušo pa more le angel, ki je tudi duh, biti najboljši varih in branitelj.

5. Resnico o naših angelih varihih nam potrjujejo tudi neštivilni dogodki iz življenja svetnikov. Naj navedem le dva, tri.

V življenju sv. Onufrija se bere, da se mu je gredočemu skozi puščavo, pridružil angel ter mu rekel: „Od prve ure tvojega rojstva sem bil tvoj vodnik in tovariš.“

O sv. Frančiški, rimski vdovi, ste gotovo že slišali, kako je po domače občevala s svojim angelom varihom, ki jo je podučeval, v trpljenju tolažil in varoval v nevarnostih. Tudi jo je pokregal in zavrnil, če je storila kako napako ter jo kaznoval s tem, da ga tako dolgo ni več videla telesno, dokler se ni pokesala svoje napake ter storila pokore. Kadar je kdo govoril kaj pregrešnega, česar ni mogla Frančiška zabraniti, je videla, kako je angel zakril svoj obraz, kot bi hotel svojo žalost nad tem razodeti.

Sv. devica in mučenica Cecilija je nagovorila svojega ženina Valerijana, še nevernika, ki ga je morala po sili vzeti v zakon, po svoji poroki tako-le: „Valerijan! Jaz stojim pod varstvom angelovim, ki čuva in brani moje devištvo; ne stori torej proti meni ničesar, kar bi jezo božjo poklicalo zoper tebe.“ In Valerijan reče iz posebnega spoštovanja do nje: „Dobro, Cecilija, če hočeš, da verjamem tvojim besedam, daj mi tega angela

videti.“ In svetnica ga zagotovi rekoč: „Videl ga boš, če postaneš kristjan.“ Napoti ga na tedanjega preganjanega papeža Urbana, ki ga podučí in krsti. Vrnivši se, najde Cecilijo v molitvi in ob njeni strani angela v nebeški svetlobi. Imel je v roki dva duhteča venca, spletena iz vrtnic in lilij. Enega je položil na glavo sv. Ceciliji, drugega pa podal ženinu Valerijanu.

V življenju mlade svetnice sv. Neže se bere, kako je zavestno odvrnila deželnemu poglavarju, ki jej je pretíl, da jo dá oskruniti ter onečastiti v nesramni hiši: „Jaz se ne bojim tvojega nesramnega žuganja; zakaj moj Bog me bo varoval in poslal angela, ki me bo branil hudobne sile.“ In ta angel je zares prišel in je razširil tako bliščobo okrog sebe, da so vsi, kar jih je imelo poprej grd namen, strahu in groze prevzeti zbežali.

Če je temu tako, kakor smo slišali danes, treba, da vse dni svojega življenja in zlasti današnji praznik iz dna srca zahvalimo Boga za vse dobrote, ki nam jih je dosedaj naklanjal po angelih varihih, dalje, da ga prosimo, naj še v prihodnje po svojih angelih vedno skrbi za naš dušni in telesni blagor. Posebej pa se priporočimo svojim angelom varihom, naj ostanejo zvesti naši spremljevalci in branitelji skozi vse dni našega življenja ter nosijo naše molitve in druga dobra dela pred božji prestol.

Kličimo s sv. Bernardom: „O prečudna ponižnost in zares velika ljubezen božja! Kdo je to ukazal, in komu, in zaradi koga, in kaj je ukazal? Najvišje veličanstvo božje je to ukazalo in svojim angelom je zapovedalo, onim tako imenitnim, tako blaženim, tako blizu njega stoječim, njemu zvesto podložnim služabnim duhovom in prijateljem. In kdo si ti? Kaj je človek, da se ga spominjaš, kakor bi ne bil zares trohnoba in sin človekov črv? In kaj meniš, o človek, je zapovedal zavoljo tebe svojim angelom? Da te varujejo. Koliko spoštovanje, koliko pobožnost, koliko zaupanje ti mora vzbuditi ta beseda!“ Tako sv. cerkveni učenik Bernard o naših angelih varihih. (Brev. hod.)

Zato pa si dobro zapomnimo ukaz sv. Duha v današnjem berilu: „Glej nanj in poslušaj njegov glas, in nikar ga ne zaničuj; ker ne bo zanesel, ako grešiš, in moje ime je v njem!“ Amen.

V. Bernik.

2. Naše dolžnosti do angelov varihov.

Glej jaz pošljem svojega angela, da hodi pred teboj in te varuje na poti.
II. Mojzes. 23, 20.

Sv. cerkev nas uči, da ima vsak človek angela variha na strani, nebeško bitje, ki človeka spremlja od rojstva do smrti, od zibeli do groba; Bog sam je vsakemu odločil lastnega variha, ki naj čuje nad človekom, ga varuje dušnih in telesnih nevarnosti, ga podpira z modrimi sveti in dobrimi nauki, ga spodbuja h gorečnosti in stanovitnosti v čednostih, ga svari pred grehom in hudobijo, ga opominja na njegove pogreške in slabosti ter iz tega izhajajoče slabe posledice, ga tolaži v žalosti in britkosti in prosi zanj pred tronom božjim. Vse to in še veliko drugega dobrega skazuje angel svojemu varovancu, in ga ne zapusti prej, dokler ga ne pripelje iz tega viharnega življenja v kraj miru, ali pa do tedaj, ko ga mora popustiti pri vratih v pogubljenje. *Glej, jaz pošljem svojega angela, da hodi pred teboj in te varuje na poti in te pripelje na kraj, ki sem ti ga pripravil!* O kako velika je ljubezen božja, ki je svoja najimenitnejša bitja odločila nam revnim ljudem v službo in varstvo! O kako čista in sveta je ljubezen angelov do nas, ki smo v slavi in imenitnosti toliko za njimi! in vendar oni s tako gorečnostjo in zvestobo skrbe za nas! Kako jim naj poplačamo to ljubezen? Glejte Bog zahteva po preroku Mojzesu od nas, da smo jim hvaležni in da jih dostojno častimo. *Glej na svojega angela variha in poslušaj njegov glas, in nikar ga ne zaničuj; ker ne bo zanesel, kadar grešiš!* Kaj nam pravijo te svetopisemske besede?

One nas opozorujejo na troje dolžnosti, ki jih imamo do svojih angelov varihov in sicer:

I. Spoštovati jih moramo zaradi njihove imenitnosti.

II. Ljubiti jih moramo zaradi njihove dobrotljivosti.

III. Bati se moramo kazni, ki nas čaka, ako ne poslušamo njihovega glasu in njihovega opominjevanja.

I. Akoravno bi angeli ne bili odločeni nam v varstvo, vendar bi jih ljudje morali častiti; ker je že po naravi tak red, da nižji časti višjega, priprosti imenitnega. Zato moramo tudi angelom

skazovati češčenje, ker nas oni po svoji naravi in bistvu, po svojih nedosegljivih lastnostih in svoji blaženosti tako presegajo, kakor presega svetli dan črno noč, kakor zlata solnčna svetloba gosto temo. Kaj pa smo mi v primeri z nebeškimi duhovi? Mi imamo leno, boleznim podvrženo telo, angeli so zgolj duhovi; mi smo slabi in nevedni, oni mogočni in modri. Mi še za gotovo reči ne moremo, da nam bo mogoče priti po toliki spačenosti tega sveta v nebeško slavo; angeli vedno gledajo Boga v nebesih. Ko bi angeli tudi ničesar ne imeli opraviti z nami, da bi jim tudi ne bilo izročeno varstvo čez nas; že zaradi teh njihovih visokih lastnosti so vredni naše časti in češčenja. Koliko bolj jih moramo spoštovati, ko nam oni noč in dan stoje na strani, nas uče s svojo modrostjo, nas varujejo s svojo močno roko, nas tolažijo s svojo navzočnostjo in nas vodijo po poti našega zveličanja!

Sv. Bernard pravi: „Zmirom in povsod moramo spoštovati svoje angele varihe, ne samo zaradi njihovih nedosegljivih lastnosti, ampak tudi zavoljo tega, ker so vedno pri nas, nas varujejo in skrbe za nas.“

Kako pa naj jih častimo, kako jim naj skažemo svoje spoštovanje? „S tem, da govorimo s sv. Bernardom, da ničesar v njihovi pričujočnosti ne storimo, česar bi se sramovali storiti v navzočnosti poštenega moža. S tem namreč častimo Boga, ako se v njegovi navzočnosti pošteno obnašamo in se vsega ogiblujemo, kar bi ga moglo žaliti. Povej mi kristjan, ali častiš svojega angela s tem, ko se vendar krivega storiš grehov v njegovi navzočnosti, katerih bi se sramoval v družbi s poštenjakom? Ali v tem kažeš svoje spoštovanje do angela variha, ako v njegovi navzočnosti nesramno govoriš, se nespodobno vedeš? O to se ne pravi angela variha častiti, ampak zaničevati! S tem ne spolnuješ povelja božjega: „Glej nanj in ne zaničuj ga“, s tem ga z nogami suješ in pehaš od sebe in si nakopavaš jezo božjo ter kazni, ki je zažugana zaničevalcu angelov.“

II. Kakor pa moramo angele varihe spoštovati zaradi njihove imenitnosti in častitljivosti, ravno tako jih pa moramo tudi ljubiti zavoljo njihove dobrotljivosti. Predragi v Kristusu, po pravi vam povem, da mi ni mogoče naštetih vseh dobrot, ki nam jih angeli skazujejo; saj še celo sv. Avguštinu ni bilo mogoče in zato je le splošno rekel: „Sv. angeli varihi čujejo nad nami zmirom in povsod z največo skrbjo in pridnostjo in nas podpirajo v vseh naših zadevah, skrbe pa tudi za večni blagor naše duše z gore-

čim opominjevanjem.“ (Po sv. Bern.) S prav posebno ljubeznijo pa skrbe angeli varihi za tiste kristjane, ki zanemarjajo skrb za svojo dušo in si s tem podajajo v nevarnost večnega pogubljenja. Neprenehoma jim šepčejo na uho resna svarjenja, jih spodbujajo k dobremu jih odvrtaajo od hudega, in jim žugajo s kaznijo božjo, ako se ne bodo spokorili in poboljšali. Glejte predragi, ta ljubezniva skrb angelov za naš dušni blagor je še toliko večje vrednosti za nas grešnike, ker je tako redkokrat najdemo pri svojem bližnjem. Dobé se sicer med ljudmi tudi prijatelji in svetovalci; dobé se sicer tudi sem ter tja prijatelji, ki nam v naših posvetnih časnih zadevah pomagajo s svojim premoženjem, svetom in tolažbo; dobé se prijatelji, ki radi branijo našo čast, ki nas varujejo v nevarnostih, ki so pripravljeni namesto nas kaj težavnega in bridkega pretrpeti: dobé se taki prijatelji: kaj malo pa je takih prijateljev, ki bi se upali nam odkrito povedati, ki bi nas neustrašeno svarili in opominjali, kadar hodimo pregrešna pota in je naša duša v nevarnosti, ki bi skrbeli za nas in bi z Janezom Krstnikom nam zaklicali resne besede, katere je ta napovedovalec Mesijev zaklical Herodu: „Ni ti dovoljeno to ali ono storiti; zakaj s tem žališ Boga in postavljaš svojo dušo v nevarnost večnega pogubljenja.“ Takih prijateljev je jako malo. Srečen tak človek, ki ima takega prijatelja, ki mu je pravi angel varih v človeški podobi.

O kako marsikateremu Herodu kliče njegov Janez Krstnik, to je njegov angel varih noč in dan: Ni ti dovoljeno živeti še naprej v tem znanju, ki te je že tolikokrat pripravilo k padcu in te bo še večkrat zapeljalo v greh! Ni ti dovoljeno še nadalje v družbo teh razuzdancev, s katerimi si se do sedaj družil, ki so te vabili k igri in pijači, k nesramnim pogovorom in petju. Ni ti dovoljeno še nadalje iskati tega krivičnega dobička, ni ti dovoljena laž in goljufija! Ni ti dovoljeno, da živiš v kregu in prepiru s sorodniki ali s sosedom! Tako ali na podoben način opominja in svari v vesti angel varih svojega varovanca; in ne utruđi se, dasiravno morebiti človek ne posluša njegovega glasu; ne neha svariti, opominjati in žugati, ker zmirom upa, da bo človek vendar enkrat že poslušal njegov glas in ga ubogal.

Vsak dan, pravi sv. Peter Damijan, žalimo svoje angele, ki so nam poslani v varstvo na razne načine; vendar naj jih še toliko žalijo, oni mirno prenašajo in ne nehajo skrbeti za naše zveličanje!“ Če pa je temu tako, predragi, kako hvaležni moramo biti angelom za toliko njihovo ljubezen?

Kako pa naj jim pokažemo svojo hvaležnost in ljubezen? Sv. pismo nam odgovarja: „Glej nanj in poslušaj njegov glas.“ S tem pokažemo, da svojega angela variha ljubimo, ako ga poslušamo, se ravnamo po njegovem opominjevanju, s tem da skrbimo za zveličanje svoje duše in se vsega ogiblujemo, kar bi ga moglo žaliti in odpraviti od nas. S čim pa moremo razžaliti svojega angela variha in ga k temu pripraviti, da nas zapusti? Sveti Bazilij nam odgovarja: „Kakor prežene dim čebele in smrad golobe, tako prežene greh, posebno greh nečistosti, angela.“ Ako tedaj res hočemo angelu varihu ljubezen z ljubeznijo povračati, moramo se varovati vsakega greha, ki bi omadeževal našo dušo in telo ter moramo biti enaki čistim duhovom.

Sv. Bonaventura pravi: „Gospod hoče, da smo angelom enaki, in s tem se kaže ljubezen, ki smo jo angelom dolžni.“ In to je tudi njihova najsrčnejša želja, da smo jim kolikor le mogoče v čistosti življenja podobni.

III. Pa predragi! kako malo je ljudi, ki bi se dali voditi le z ljubeznijo; koliko je kristjanov, ki store, kar je njihova dolžnost le zaradi strahu pred kaznijo; takim naj veljajo sledeče besede o angelu varihu: „Ne misli, da ga smeš zaničevati; ker ne bo ti zanesel, ako grešiš.“ Ne zaničujte tedaj svojega angela variha, ne mašite si svojih ušes pri njegovem opominjevanju, in saj bojte se ga, ako ga nočete ljubiti; zakaj nikakor ne bo pustil vaše nepokorščine, s katero ga zaničujete, nekaznovane. Sv. Jeronim pravi: „Ljubezen, ki se zaničuje, spremeni se v jezo“, kdor noče tukaj na svetu angela imeti za prijatelja, ta ga bo imel pred sodnim stolom za svojega tožnika; in kako huda bo ta tožba, kako težko vsako zagovarjanje! Kaj boste rekli, predragi v Kristusu, ko bo ta mogočni tožnik enkrat vstal s sedeža pred sodnim stolom in bo začel naštevati dolgo vrsto dobrot, katere ste zaničevali, opominjevanj, katerih niste hoteli poslušati; ko bo razodel svojo ljubezen, katero ste od sebe pehali, in skrb, kateri ste se posmehovali! Tedaj se bo spolnilo, kar pravi David: *Angel Gospodov jih bo preganjal* (Ps. 34.) in vi ne boste mogli ugovarjati ter utajiti svoje sramotne nehvaležnosti! In kaj sledi za tožbo? Sodba, ki bo grešniku prinesla toliko večjo kazen, kolikor večja je bila nehvaležnost in zaničevanje. Cerkveni pisavec Origen pravi: „Ako me je moj knez, to je moj angel varih, opominjal k dobremu in mi na srce govoril, jaz pa sem njegova opominjevanja zaničeval in lahkomišljeno živel v grehah in strasteh, bom moral trpeti po-

dvojeno trpljenje; ne bom kaznovan samo zaradi tega, ker sem zaničeval tako zvestega opominjevalca, ampak tudi zaradi mojih drugih pregreh.“

Ako se hočeš, predragi v Kristusu, izogniti tej kazni, spolnuj povelje božje: *Glej na svojega angela variha in poslušaj njegov glas in nikar ga ne zaničuj, ker ti ne bo zanesel, ako grešiš.* Spoštuj ga zaradi njegovih lepih lastnosti, ljubi ga zaradi njegove dobrotljivosti, pokaži mu svojo ljubezen, s tem da poslušáš njegova opominjevanja ter se ravnaš po njih, in boj se njegove tožbe pred sodnim stolom, ako ga zaničuješ. Sklepam z besedami sv. Lavrencija Justinijana: „O ko bi mi vsi spoznali angele za svoje najzvestejše varihe in jih spoštovali! O ko bi jih vsi s hvaležnostjo neprenehoma častili in slavili in jih vsak dan prosili varstva in priprošnje (pri Bogu)! O ko bi jim vsi s pokoro in poboljšanjem, s čistostjo in čednostjo življenja delali veselje, potem bi se storili vredne njihovega večnega veselja in zveličanja.“ Amen.

P. J.

Praznik rojstva blažene Device Marije.

1. Marija — morska zvezda.

Zdrava, morska zvezda.

Cerkvena himna.

Sv. cerkev imenuje Devico Marijo v nekem himnu morskó zvezdo. Danes se je prikazala morska zvezda na nebu, kajti danes je bila rojena blažena Devica. Ko obhajamo tedaj rojstvo Device Marije, napolnuje radost naša srca in mi vsklikamo s sv. cerkvijo: „Tvoje rojstvo, o deviška Mati božja, je vesoljnemu svetu doneslo veliko veselje, kajti iz tebe je izhajalo solnce pravice — Kristus, naš Bog.“ Veselje radi nas, veselje radi Marije, veselje radi Boga. Morska zvezda je napovedovalka solnca, je najsvitlejša med zvezdami, je odsev solnca. Tudi Marija 1. je predhodnica Zveličarjeva, 2. je najpopolnši bitje in sicer 3. po milosti njenega Sina.

1. Marija napoveduje Zveličarja. Žalostna je bila doba starega veka, Caharija jo imenuje dobo teme in smrtne sence. Prvi greh je človeku zatemnil pamet in človek je polagoma po-

zabil na Boga, ni več poznal edino pravega, osebnega Boga. Vendar ideje božje ni izgubil, kajti mesto enega osebnega Boga je molil različne malike iz lesa in kamna in tako pokazal, da brez Boga ne more živeti. Lahko bi bil spoznal pravega Boga, kajti stvarstvo mu je klicalo: Nisem se ustvarilo samo; je Gospod, vsegamogočen in moder, ki je sam iz sebe, torej večen in ki je vse ustvaril iz nič. Vest je klicala človeku: Ti nisi sam svoj gospodar, imaš nad seboj postavodajalca in sodnika, ki ti veli: Ne ubijaj, ne kradi, ne laži, ne prešestuj itd. Nad teboj je nekdo, ki dobro plačuje, hudo kaznuje. Toda ljudje se niso zmenili za ta glas, zaprli so oči, zamašili si ušesa, da ne bi videli, ne slišali. Med pagani je ugasnila luč verskega spoznanja in ž njo ogenj ljubezni. Med judi se je sicer ohranila vera v edino pravega Boga, vendar se je tudi med njimi šopirila saducejska dvomljivost in farizejska hinavščina.

Je-li imelo vedno tako ostati? Ne, ne. Preroki so napovedovali luč, ki bo razsvetlila narode, in prerok Izajija gleda 700 pred Kristusom „Emanuela“, ki je luč v razsvetljenje narodov. Tako se glase njegove besede: *Vstani, bodi razsvetljen Jeruzalem, ker pride tvoja luč in Gospodovo veličastno vshaja nad teboj. Glej, tema pokriva zemljo in mrak ljudstva; nad teboj pa se bo prikazal Gospod in njegova čast se bo videla v tebi. In narodi bodo hodili pri tvoji luči in kralji v svetlobi, katera vshaja v tebi.* (Iz. 60, 1.) Malahija pa imenuje Zveličarja naravnost „solnce pravice.“

To solnce ima skoraj izhajati, že se je prikazala jutranja zarja in v njej zgodnja danica — blažena Devica, iz katere bo rojen Jezus, Zveličar sveta. Sv. pismo stare zaveze napoveduje, da bo potomec Abrahama in Izaka, in sv. evangelist Matevž izpeljuje njegov rodovnik od Abrahama, kralja Davida, do Jožefa, moža Marije, iz katere je rojen Jezus, ki se imenuje Kristus. — Ko je rojena Mati, imamo kmalu pričakovati Sinu, za zgodnjo danico priplava solnce na obnebje. Bolnik, ki radi bolečin ne more spati celo noč, se skrbno ozira proti oknu, če že kaj kmalu napočni jutranja zarja; noč se mu zdi cela večnost. In ko se jame daniti, tedaj čuti polajšanje, tolažba mu napolnuje srce. Tudi pravični starega veka so se iz teme ozirali po solncu pravice in po zvezdi, ki je imela napovedati solnce. O kako so se veselili v Abrahamovem naročju rojstnega dne blažene Device. Tudi mi se ž njimi vred veselimo izhajajoče zarje, ki napoveduje bližnji prihod solnca.

II. Marija je najpopolniji bitje.

Zgodnja danica se lepo žari na vzhodnem nebu, je najlepša, najsvetlejša in najljubeznivejša izmed vseh zvezd. Tudi dete, ki je bilo danes rojeno, je čisto, sveto, brez madeža, niti sence greha nima nad seboj, je sploh najpopolniji bitje, kar jih je izšlo iz božjih rok.

Kadar se kralju rodi dete, se veseli cela dežela, celi narod. Dete, ki je danes rojeno, je kraljevega pokolenja, je rodu Davidovega, Salomonovega. Seveda je kraljeva hiša propadla, vgasnil je njen sijaj; starši Marijini so živeli v skromnih razmerah, vendar je Marija mladika iz rodu Jesetovega, ki je bil oče kralja Davida.

Ali sta pač Joahim in Ana slutila, kakšno dete jima je poslalo nebo? Sta li čula pesmi, ki so jih angeli prepevali pri zibelki svoje kraljice? Pobožna legenda pripoveduje, da je angel materi Ani naznanil Marijino častno ime. Toliko pa je gotovo, da se je presv. Trojica z nepopisljivim dopadanjem ozirala na blaženo dete v Aninem naročju. Vse tri božje osebe so poslale v Marijino zibelko najdragocenejših darov. Pa kaj rečem, že ob njenem spočetju jo je nebo obdarilo z največjo milostjo. Bila je spočeta brez madeža izvirnega greha. Njen Sin ima biti drugi Adam, ona bodi druga Eva; čista in sveta je tedaj prišla iz božjih rok, kakor prva Eva. Iz materinega naročja Aninega nam kliče Marija: *Čestitajte mi vsi, ki ljubite Gospoda; ko sem bila še majhna, sem dopadla Najvikšemu. Veseliti se hočem v Gospodu, in moja duša naj se raduje v mojem Bogu, ker oblekel me je z oblačilom zveličanja in me ogrnil z obleko pravičnosti, kakor nevesto, ki se lišpa z dragotinami.* (Iz. 61, 10.) — Obleka ta je posvečujoča milost božja, dragotine so božje in npravstvene čednosti in sedmeri darovi sv. Duha, katere prejme sicer vsaka duša pri sv. krstu, Marija pa jih je prejela v najobilniši meri. Ostala je tudi prosta vsakega osebne greha, prosta poželjivosti in grešnega nagnjenja, ostala vedno devica, z deviško častjo pa združila materino čast.

Očaki in preroki, angeli in svetniki pozdravljajo danes dete Marijo in se ji klanjajo kot svoji kraljici. Tudi mi ubogi zemljani nočemo zaostati; čestitati hočemo kraljici angelov in svetnikov, klanjati se kraljici nebes in zemlje.

III. Marija je najpopolnejše bitje po milosti Zveličarjevi.

Zgodnja danica je temno telo, ki kroži krog solnca in prejema od njega luč in blišč. Marija, vsikdar sveta in brezma-

dežna, je bila od Boga od vekomaj izbrana za mater božjemu Sinu, zategadelj je prejela od Boga najkrasnejše darove in milosti. To spoznava sama rada.

Angel ji naznani, da bo postala Mati božja, sama pa se imenuje le deklo Gospodovo. Elizabeta se čudi, da se poniža Mati Gospodova do nje. Marija ji dá prav; dobro ve, da so se zgodile ž njo velike reči. Vendar vse pripisuje le Bogu: *Velike reči je storil meni on, ki je mogočen*. Posvetil me je v tempel božji, v skrinjo zaveze; nikdar naj bi ne stopil sovražnik čez prag posvečenega tempeljna. Obvaroval me je izvirnega greha, okinčal me z milostmi, brez mojega zasluženja, ampak zgolj le zavoljo zasluženja mojega božjega Sinu. Zategadelj hvalite Boga z menoj!

Kristjani! Hitimo k Marijini zibeljki; čestitajmo nebeškemu Očetu na taki hčerki, božjemu Sinu na taki materi, svetemu Duhu na taki nevesti, prebivavcem nebeškim na taki kraljici, njenim staršem na takem detetu, sami sebi čestitajmo na tako dobri gospej in materi.

Otroku se na rojstni dan polagajo darovi. Tudi mi ne smemo priti prazni. Marija ima materino srce za nas. Mati tirja od otrok edino le čisto, zvesto, vdano, odkrito srce, in to sme tudi tirjati. Darujmo torej svoja srca Mariji in recimo klečeč pri Marijini zibelki: O Marija, tvoji otroci hočemo biti in ostati, veselje ti hočemo delati, nikdar žalost, posnemati hočemo tvoje lepe čednosti, tvojo pobožnost, tvojo nedolžnost, tvojo stanovitnost, držati se hočemo tvoje materine roke in ti služiti v ljubezni. Vse to pa zavoljo Jezusa, tvojega Sina, našega Odrešenika.

Po Mariji k Jezusu, kakor nam od Jezusa prihajajo milosti po Mariji. Jezus studenec, Marija struga, po kateri se staka; Jezus cilj, Marija pot do cilja. Prijatelj, je temno v tvojem srcu in ledeno, ker je zašlo v njem solnce ljubezni ali celo vera v Jezusa, ozri se na zgodnjo danico, začni Marijo klicati, jo častiti, jo ljubiti, v kratkem ti bo zasijalo solnce resnice. — Si v grehah, pa se ne upaš ozirati kvišku, spomni se, da Jezus ni prišel iskat pravičnih, ampak grešnikov, in da je Marija Mati in pribežališče vseh, zlasti pa grešnikov.

Zatorej naj vshaja danes „Zgodnja Danica“, naj donese vsem srcem tolažbo in upanje. Pojdimo k Mariji, po Mariji k Jezusu, mi vsi, zlasti grešniki. Sv. Devica, pomagaj zapuščenim, ojači obupne, tolaži jokajoče, prosi za ljudstvo, potegni se za duhovne,

prosi za pobožni ženski spol. Daj skusiti tvojo pomoč vsem, ki obhajajo tvojo milostno rojstvo. Skrbi za nas, varuj nas, ne zapusti nas, dokler nas vse ne vidiš pri sebi, v svetih nebesih. Amen. P. H.

Trinajsta nedelja po binkoštih. (Praznik Marijinega imena.)

1. O nehvaležnosti.

Nobeden se ni našel, da bi se vrnil
in Bogu čast dal, kakor ta tujec.

Luk. 17, 18.

V jutrovih deželah je bila gobova bolezen najhujša in naj-ostudnejša, kakor si jo moremo le misliti. Taki bolniki so bili nesrečnejši kakor drugi, zlasti zaradi tega, ker so jih zapustili vsi domači zaradi gnjusobe, katero je povzročila ta bolezen, in zaradi nalezljivosti, katera je bila pri tej bolezni največja. Po Mojzesovi postavi so morali zapustiti ljudi, in celo k službi božji niso smeli priti.

Kakor današnji sveti evangelij pripoveduje, je srečal Jezus deset takih gobovih mož, ko je ravno šel v neko vas. Oni so od daleč stali in so povzdignili svoj glas rekoč: *Jezus, učenik, usmili se nas!* In Jezus se jih je usmilil in rekel: *Pojdite in skazžite se duhovnom!* Šli so in bili so ozdravljeni. — Gotovo jim večje dobrote Jezus ni mogel skazati, kakor da jih je tako hitro ozdravil. Kaj bi bilo družega pričakovati, kakor da bi se tudi tako hitro vrnili ter se mu zahvalili? Toda, prišel je samo eden. Padel je pred njim na kolena ter se mu iskreno zahvalil. Ta pa je bil Samaritan. Kaka sramota za vseh drugih devet, ki so bili verni Judje, da so se pozabili zahvaliti. — Toda dragi kristjani, ali ni tudi za nas velika sramota, če ne občutimo v svojem srcu za toliko dobrot, katere prejemamo, nikake hvaležnosti? Ali ni neizbrisljiva resnica, da je nehvaležnost za sprejete dobrote med nami navadni greh, tako da pravi pregovor: *Nehvaležnost je plačilo sveta?* Če si moramo tudi mi v tem oziru kaj očitati, tedaj, dragi kristjani, se poboljšajmo. Namen mojega današnjega govora je, 1) da se poboljšamo, ako smo bili nehvaležni in 2) da se poučimo, ako smo bili tudi že sami

užaljeni po nehvaležnosti. Jezus Kristus, ki je prebitko skusil in še skuša nehvaležnost sveta, naj nas podpira v tem premišljevanju!

I. Prvi namen, sem dejal, je ta, da se poboljšamo, ako smo sami nehvaležni nasproti prejetim dobrotam. Da to dosežemo, tedaj premišljujmo greh nehvaležnosti iz trojnih ozirov: *a)* kako sprejme nehvaležnost človeško srce, *b)* kaj pravi o tem sveta vera in *c)* kake posledice ima navadno nehvaležnost za seboj.

a) Kako sprejme človeško srce nehvaležnost? Za človeško srce gotovo ne more biti hujšega, bridkejšega, kakor je nehvaležnost! To vidimo na Davidu. Ko je ta preganjan od svojega lastnega sina Absalona bežal iz Jeruzalema, ga je srečal neki mož. Ta je obdajal ubeglega, ponižanega kralja s psovkami tako, da je potegnil eden kraljevih spremljevalcev meč iz nožnice, da bi mu glavo odsekal. Toda David tega ni pustil. To psovanje od strani svojega sovražnika je David lahko prenašal. Toda da se mu je uprl njegov lastni sin, da je bil on tisti, ki ga je pahnil iz prestola, da ga je preganjal, da bi ga umoril tisti, kateremu je vedno svojo največjo ljubezen izkazoval, to ga je bolelo neznosno. „Glej“, rekel je proti svojemu prijatelju, „zakaj se tako huduješ nad tem sovražnikom, ki ni nikoli dobrega prejel iz mojih rok, ki ni po krvi zvezan z menoj. Da me moj sin preganja, to me boli“. Tako hudo dene nehvaležnost človeškemu srcu! Toda čemu hoditi po zgledov v zgodovino človeštva? Ali ni bil Jezus tisti, ki je trpel najpotrpežliveje nehvaležnost ljudi? Njega so v hiši velikega duhovna celo noč zaničevali, v obraz pljuvali, ga topli — in on je molčal. Na dvorišču Pilatovem so ga privezali na steber ter ga bičali takó, da je kri v potokih tekla, vsadili so mu trnjevo krono na glavo, dali so mu trst v roko, ter ga ž njim topli — in on je molčal. Peljali so ga na goro, prisilili ga, da je nesel sam svoj križ, to neznosno breme, tam je bil na križ prebit, od navzočih proklinjan, — in on je molčal. — Še več, on je celo molil zanje: *Oče odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo*. — Toda ko je v vrtu Getcemani na čelu tiste tolpe, ki ga je imela ujeti, zapazil svojega učenca, tedaj je bil prevzet žalosti; rana, katero mu je nehvaležnost vsekala, je bila tako globoka, da ni mogel molčati, ampak vprašal ga je vžaloščen do dna srca: *Prijatelj, po kaj si prišel?* „Juda, ti me

izdajaš, svojega, najboljšega, najzvestejšega učenika, z izdajskim poljubom me prodaš v roke mojih sovražnikov?" Dragi kristjani, tako je vsako človeško srce. Črna nehvaležnost, ta ga najbolj rani. Gotovo boli očeta, mater to najbolj, če vidijo, da jih otroci prezirajo, zaničujejo, veliko bolj, kot če jih drugi ljudje. Prijatelja boli veliko bolj, če ga zapusti prijatelj, kateremu je bil vdan, kateremu je pomagal, kot kak tuj človek. Gospodarje boli veliko bolj, če so okradeni od domačih poslov, kakor pa če so od tujih; in vsacega človeka boli bolj, če vidi da je od tistih preganjan, katerim je h kruhu pripomogel. Ako torej vse to premislimo, ali bomo še za naprej mi nehvaležni? Vsako človeško čustvo moramo v sebi zatreti, ko bi poboljšanja ne obljubili!

b) Poglejmo pa, kaj pravi o tem sv. vera. Ta nam najpreje to zapoveduje, da ne smemo nikogar žaliti. *Vse kar hočete, da vam ljudje store, to tudi vi njim storite.* To so besede Jezusove. Povejte mi, kdo se zoper to postavo bolj pregreši, kakor človek, ki je nehvaležen? On naj bi po sv. veri ne smel nikogar žaliti, in on razžali s svojo nehvaležnostjo ravno svoje dobrotnike, tiste, katerim je največjo ljubezen dolžan. Razen tega nam sv. vera zapoveduje usmiljenost in dobra dela nasproti potrebnim, bodisi prijateljem in neprijateljem, znanim in neznanim. *Bodite usmiljeni,* pravi Jezus, *kakor sem jaz usmiljen!* Kje pod solncem pa je kak človek, vprašam, ki zoper to zapoved bolj greši, kakor ravno nehvaležnež? On bi moral, kakor uči sv. vera, izkazovati dela usmiljenja in ljubezni vsem ljudem brez izjeme, on je pa ravno brez srca nasproti tistim, katerim je posebno dolžan ljubezen in hvaležnost. Da še več, sv. vera nam celo zapoveduje, da moramo ljubiti in dobro storiti svojim nasprotnikom, celo svojim največjim sovražnikom, kajti Kristus je rekel: *Ljubite svoje sovražnike!* povejte mi pa, kateri človek se bolj pregreši zoper to zapoved, ako ne nehvaležnež? On bi ne smel povračati slabega s slabim, krivice s krivico, on pa povračuje ljubezen z nehvaležnostjo, dobro s slabim. Sv. vera razglasi vsacega, ki nima usmiljenja, kot nevrednega, da bi nosil ime kristjana. Nehvaležnež nima srca za svoje največje dobrotnike, ali ne bo tacega sv. vera tudi nevrednega imenovala krščanskega imena? Premislite, dragi kristjani, te resnice in v sebi ne morete imeti nobenega krščanstva, ako nosite še nadalje nehvaležnost v svojem srcu.

c) Kakšne posledice ima nehvaležnost navadno že v tem življenju? Dobrih gotovo ne, slabe pa vedno! Absalon, ki je

preganjal svojega očeta, je bil sam preganjan in s tremi sulicami preboden, Judež, ki je izdal svojega učenika, je postal samomorilec. — Skušnja nam podaja dovolj zgledov iz vsakdanjega življenja. Koliko je že bilo otrok, ki so bili nehvaležni svojim staršem, ko so pa sami postali pozneje oče in mati, so morali prestatiti od svojih otrok isto preziranje in nehvaležnost. Koliko je zakonskih, ki žele svojemu drugu bolezen in smrt, ko se je pa to zgodilo, tedaj so morali isto slišati v drugem zakonu od svojega moža ali žene. — Toda, kdo bi vse posledice naštel? Če bi tudi teh slučajev ne bilo, tedaj nas skušnja uči, da se že nehvaležnost na tem svetu kaznuje. Kdo mara še za nehvaležneža, kdo ga še podpira? Dobro bi pa še bilo, ko bi samo on trpel, žal, da zaradi njega trpi še mnogo nedolžnih. Pomislite torej, dragi, kake posledice ima nehvaležnost za seboj in dvomim, če se boste še upali biti nehvaležni.

II. Pomislimo pa še tudi, kako moramo biti podučeni, ako smo že sami skusiti morali nehvaležnost. Najpreje se obračam do staršev. Skušnja uči, da se vaši otroci, če tudi so še majhni, večkrat pregreše z nehvaležnostjo. Sedaj niso zadovoljni z jedmi, sedaj ne z obleko, sedaj so nepokorni vašim opominom, sedaj neubogljivi vašim poveljem. Sedaj se vam zopet ustavljajo, sedaj vas zopet preklinjajo z najgršimi imeni. Vi mislite, da je to le izraz njihove mladosti, toda tako mišljenje in ravnanje je napačno. Kajti take napake, če se precej ne odpravijo, zrastejo v mogočno drevo, ki se ne dá izruvat. Sledite vzgledu skrbnega vrtnarja! On poreže mlado drevesce in je upogne kakor in kedar hoče; ko je pa staro, tedaj ga ne more več. Zapomnite si dobro, kakršen je človek v mladosti, tak je tudi v starosti. Potem se obračam do tistih, ki so že v svojem življenju kako nehvaležnost morali pretrpeti. Dragi kristjani, ne bodite zaradi par nehvaležnih ljudi zoper vse neusmiljenega srca. Med desetimi gobovimi, katere je Jezus ozdravil, je bil vendar eden, kateri je bil hvaležen. — Tako je tudi še dandanes. — Veliko je ljudi, katerim je hvaležnost neznan čednost, a nekaj je tudi res takih, ki so hvaležni. Zaradi tega pa ne smejo nedolžni radi krivičnih trpeti. Ravnajmo tako, kakor dela naš nebeški Oče vsak dan. Kako je povračeval njemu svet od stvarjenja pa do današnjega dneva? Kolikokrat so ga žalili ljudje s tem, da so prelomili njegove zapovedi, kolikokrat so ga celo preklinjali: ljudje — Boga! — Ali je pa On nehal dobrote deliti? Delajte tako, dragi kristjani, kakor je storil Jezus

Kristus. Ali morda zaradi tega, ker je bilo devet nehvaležnežev, on ni več delil dobrot? — Ali ni precej po tem na potu v Jeriho ozdravil dveh slepcev, mrtvih obudil in čudežev delal? — Ravnajmo tako, kakor nas sv. vera uči! Gospod je dobro vedel, da bo toliko časa nehvaležnost na svetu, dokler bo svet stal. Radi tega je dal zapoved: *Ljubite se med seboj, (storite dobro, kolikor morete); na tem bodo spoznali, da ste moji učenci.* — In če tudi mi dobrote takim izkazujemo, kateri ostanejo nehvaležni, dragi kristjani, zasluženno plačilo nam gotovo ne odide. Kajti, tisti nam bo povrnil, ki je obljubil, da bo poplačal celo kozarec mrzle vode.

Toda, na nekaj bi bilo še treba opozoriti tiste, ki podpore dele. Treba je namreč vedeti, komu damo podpore. Če tudi je med njimi mnogo res revnih, resnica pa je, da je pa tudi veliko takih, ki bi lahko delali, pa nočejo. Narede se včasih tako bolne in slabe, da bi človek mislil, sedaj pa sedaj bodo vkup padli, pa so morda bolj zdravi kakor mi sami. Lažejo se, da imajo doma polno nepreskrbljenih otrok, pa morda še v zakonu ne žive, drugi zopet se izgovarja, da cel dan še nič gorkega jedel, pa se mu na obrazu pozna, da je preveč pil, drugi zopet, na vso moč obetajoč, da bodo za nas molili, komaj zapusté našo hišo, nas že preklinjajo, če so premalo dobili. In tako ravno odvzamejo podporo tistim, ki so v resnici potrebni. Bodimo torej previdni, kedar delimo podporo! Končno, dragi kristjani, ne smemo še na nekaj pozabiti. Tistih, kateri so nehvaležni, ne smemo sovražiti. Ali more svet pokazati kakega človeka, ki je svetu več koristil, kakor Jezus, in ali more svet pokazati človeka, ki je skušil več nehvaležnosti, kakor ravno Jezus? Tisto ljudstvo, za katero se je trudil tri leta, katero je poučil v vseh potrebnih resnicah, tisto ljudstvo, čegar slepcem je dal luč, mutastim govoricu, gluhim posluh, hromim zdrave ude, mrtvim življenje, poglejte, dragi kristjani, ravno to ljudstvo je vpilo: *Križaj ga, križaj ga!* ravno tisto ljudstvo je šlo za njim z zasmehom in zaničevanjem na goro Kalvarijo in je bilo veselo, ko je njegov največji dobrotnik na lesu sv. križa umiral. In kaj je storil Jezus? On moli za svoje sovražnike in prosi svojega nebeškega Očeta: *Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!* Mogoče, da je tudi pri naših nehvaležnejših nevednost, slaba vzgoja kriva, da ne poznajo hvaležnosti. Zaradi tega jim — odpustite in molite za nje, da jim tudi Bog odpusti! Mi sami, dragi kristjani, se hočemo varovati

črne nehvaležnosti. Mi hočemo biti hvaležni vsem, kateri so nam dobrote skazovali, ne zato, da bi nam jih še podelili, ampak, ker Bog hvaležnost zahteva. Pred vsem pa se moramo zahvaliti Bogu, ki je naš največji dobrotnik. Končam s prerokom Davidom: *Moja duša hvali Gospoda, hvaležen mu bom, dokler bom živel. Kajti on je ustvaril nebo in zemljo, morje in vse, kar je v njem. Bodi torej hvaležna moja duša Gospodu sedaj in na veke.* Amen. *Iv. Baloh.*

2. Kakošna mora biti naša pobožnost do Marije Device, da bomo vredni njenega varstva.

Pri meni je vse upanje življenja in
čednosti. Sirah 24, 25.

Kakor kristjani svoje lastne godove in godove drugih imenitnih in spoštovanih oseb mnogoterno obhajajo, tako je tudi sv. cerkev v vrsto svojih praznikov sprejela dva godova: ona obhaja drugo nedeljo po sv. treh kraljih praznik presv. imena Jezusovega, in na današnje prvo nedeljo po malem Šmarnu praznik presv. Marijinega imena. In kako po pravici praznično obhajamo zraven Jezusovega tudi god Marijinega imena! Ta praznik Marijinega imena nas posebno opominja, kako velike dobrote in milosti so kristjani v našem cesarstvu prejeli po priprošnji preblazene Device Marije od Boga, zlasti ob času turških vojsk, ker ravno v hvaležen spomin na te dobrote je današnji praznik presvetega Marijinega imena postavljen v sveti cerkvi. Ravno ta praznik in spomin na te prejete dobrote nam pa tudi upanje daje, da bo preblazena Devica Marija tudi naprej naša varihinja in pomočnica, ako jo bomo vredno častili. Vprašanje je torej zdaj: **Kakošna mora biti naša pobožnost do preblazene Device Marije, da bomo vredni njenega varstva?** — Na to vprašanje vam hočem danes odgovoriti v imenu Jezusa in Marije.

Hočemo vedeti, kakošna mora biti naša pobožnost do Boga in do Marije Device, da bomo poprej uslišani in se vredne storili božjega in Marijinega varstva, si vtisnimo v spomin in v srce besede, ki jih je sv. apostol Pavel Filipljanom pisal, rekoč: *V vsaki molitvi in priporočanju z zahvaljenjem (za prejete dobrote) naj bodo znane vaše prošnje pred Bogom.* (Fil. 4, 6.) S

temi besedami hoče sveti apostol Pavel reči: Kolikorkrat Boga kaj prosite ali kako pobožnost opravljate, morate na dve reči gledati, namreč, da se Bogu zahvaljujete za prejete dobrote in da ga novih prosite. Ker pa sv. apostol Pavel to terja od vsake pobožnosti, velja gotovo to tudi od pobožnosti do preblažene Device Marije; zato rečem: dve reči ste posebno potrebni pri pobožnosti do preblažene Device Marije, namreč, da se tej dobrotljivi in usmiljeni Devici, božji in naši Materi, prisrčno zahvaljujemo za toliko dobrot in milosti, ki smo jih do zdaj od nje prejeli, in da jo zaupljivo in po otročje prosimo tistih dobrot in milosti, katere bi še radi po njeni priprošnji od Boga dosegli.

I. Kako velike in mnogotere so dobrote in milosti, katere smo zdaj po Marijini priprošnji prejeli od Boga! Da ne bom govoril o splošnji in največji dobroti, ki nam je došla po Mariji, da nam je rodila in izredila Jezusa Kristusa, Zveličarja sveta, in je tako postala pomočnica in sodeložnica našega odrešenja, opomnim le na veliko dobroto Marijino, zavoljo katere je ravno postavljen današnji praznik Marijinega imena. Bilo je l. 1683., ko so Turki, takrat največji sovražniki krščanskega imena, s strašno veliko silo pred Dunaj pridri, grozeči, da potem, ko bodo to mesto premagali, hočejo krščanskemu imenu za vselej konec storiti. Že je bilo vse mesto od grozovitih sovražnikov obdano in hudo stiskano. Prebivalci v mestu so se sicer junaško branili, vendar če bi jim ne bila prišla pomoč, bi bilo mesto moralo pasti v oblast sovražnikov. Ali glejte, v tej strašni stiski in nevarnosti je prišel peti dan po Marijinem rojstvu ali 12. dan septembra, t. j. ravno na današnjo nedeljo l. 1683. Janez Sobijeski, junaški poljski kralj z 20.000 vojaki Dunaju na pomoč. Pa kaj, ker je bilo sovražnikov več kot desetkrat toliko! Krščanski vojaki so se zategavoljo z molitvijo in s srčnim priporočevanjem Materi božji pripravljali na boj; na današnjo nedeljo je bil sam kralj pred bojem pri sv. maši, je prejel sv. obhajilo in je skoraj ves čas pri sv. maši klečé in z razpetimi rokami molil. Po sv. maši pa je kralj rekel: „V zaupanju na Božjo in Marijino pomoč pojdimo nad sovražnika.“ Le malo so se Turki ustavljali; zakaj obšel jih je tolik strah, da so vse popustili in bežali od Dunaja. To prečudno dobljeno zmago so za Bogom vsi pripisovali mogočni priprošnji Marije Device, in ravno v hvaležen spomin na to veliko zmago nad najhujšim

sovražnikom sv. vere je mati katoliška cerkev postavila praznik presvetega Marijinega imena, da bi se vse vedne čase Bogu in Mariji Devici zahvala opravljala za tako veliko zmago! In ali ni za nas velika dobrot, da ne zdihujemo zdaj pod turškim jarmom? — Pa ne le takrat l. 1683. je po Mariji velika dobrot in milost došla kristjanom. Marijo Devico imenujejo sveti cerkveni očetje in učeniki delivko božjih milosti. S tem hočejo reči, da nam sicer Bog vse milosti deli, pa nobene ne brez priprošnje Marije. Imenujejo Marijo tudi vodotoč božjih milosti, ker ves blagoslov v telesnih in dušnih zadevah po Marijinih rokah prihaja na zemljo. V ozir prejetih milosti ali dobrot pravi sv. Bernard: „Nobena stvar, noben človek ni do zdaj od Boga prejel kake dobrote ali milosti, katera bi ne bila njemu dana po Marijini roki.“ In zopet pravi sv. Bernard: *Če je kaka milost ali dar božji v nas, moramo vedeti, da imamo to po priprošnji Marije Device.* — Če smo tedaj v milosti božji, če smo srečno premagali velike skušnjave, če ljubimo Boga, če imamo strah pred grehom, če smo zdravi, če imamo božji blagoslov pri domačiji, pri živini in na polju itd., vse to so sicer dobrote božje, pa take, ki nam jih je Marija izprosila. In koliko jih je med nami, ki so prav posebno velike milosti in dobrote po Marijini priprošnji od Boga prejeli, n. pr. da so ozdraveli, da so bili rešeni iz velikih nevarnosti itd.

Za toliko znanih in neznanih dobrot in milosti, ki smo jih od začetka svojega življenja do sedanje ure prejemale po Marijini priprošnji od Boga, bodimo ne le Bogu, ampak tudi Mariji Devici iz srca hvaležni. Vsako jutro in vsak večer poljubimo po navadi dobrih otrok tej milostljivi Materi njeno dobrotljivo roko in izročujemo se v njene materine roke, v tiste roke, po katerih nam Bog deli toliko dobrot in milosti.

II. Hočemo torej, da bo naša pobožnost Mariji dopadla in da nas bo poprej uslišala, bodimo najpoprej proti njej iz srca hvaležni zavoljo vseh prejetih dobrot in milosti. Potem pa jo prosimo tudi novih, prihodnjih dobrot in milosti. In zakaj bi je tudi zaupljivo ne prosili? Marija ni podobna kapnici, ki ima le včasih in ob deževju vodo, temuč podobna je po besedah sv. pisma *studencu živih vodâ* (Vis. pes. 4, 12. 15.), ker nikdar pri njej ne vsahnejo studenci milosti in dobrot božjih.

Hočemo in želimo časno srečo doseči, iščimo je pri Mariji; zakaj na Marijo obrača sv. cerkev besede božje Modrosti, rekoč: *Pri meni je svet*, kdor hoče dobiti dober svet, ga najde pri Mariji. Zato se ona imenuje mati dobrega sveta. *Pri meni je pravica*, kdor želi, da se mu bo pravica zgodila, naj je išče pri Mariji pomoči. *Pri meni je razumnost*, kdor hoče svoja dela pametno in srečno končati, naj se k Mariji za pomoč obrne. *Pri meni je bogastvo in čast, preobilno premoženje*. (Pregovor 8, 14—18. Hoče človek zoper uboštvo pomoč doseči, hoče čast in dobro ime ohraniti, naj se k meni začete. — Glejte! pri Mariji se časna sreča najde.

Hočemo doseči dušne dobrote in milosti božje, nam zopet cerkev kaže na Marijo; zakaj Marija nam kliče iz sedeža svojih milosti. *Jaz sem mati lepe ljubezni*, kdor hoče Boga čez vse in svojega bližnjega po krščansko ljubiti in se varovati grde in umazane ljubezni, naj išče tega pri meni . . . *Jaz sem mati strahu (božjega)*, t. j. jaz pomagam, da se človek boji Boga z grehom razžaliti, in da ima strah pred peklom. *Jaz sem mati upanja*, t. j. jaz pomagam človeku tako živeti, da ima otroško upanje do nebes. *Pri meni je vse upanje življenja in čednosti*, t. j. kdor hoče po krščansko živeti in v lepih čednostih, n. pr. v ponižnosti, v čistosti itd. rasti, naj pri meni tega išče. Glejte, koliko duhovnih milosti moremo najti pri Mariji!

Poslednjič vsi želimo kdaj srečno umreti, in kako zamoremo zopet to ložej doseči, kakor s pomočjo Marije Device. Zato nas uči sv. cerkev tako moliti: „Sveta Marija, Mati božja, prosi za nas grešnike“ itd.

Velike so dobrote in milosti zares, ki jih zamoremo po Marijini priprošnji prejeti od Boga, ako bomo le hvaležni zavoljo prejetih dobrot, in ako zaupljivo, goreče in stanovitno novih prosimo. — Pa morda se vam dozdeva, da sem nekoliko preveč obetal, da se ni tolikanj na to zanesti. Vprašam pa, ali nam ne kliče Marija sama z besedami sv. pisma: *Blagor človeku, kateri me posluša in čuje pri mojih vratih vsak dan in name streže pri podbojih mojih duri. Kdor mene najde, najde življenje in prejme zveličanje od Gosvoda*. Amen.

† J. Kerčon.

Štirinajsta nedelja po binkoštih.

1. O preveliki skrbi za časno.

Ne skrbite za svoje življenje, kaj bote jedli; tudi ne za svoje telo, kaj bote oblačili. Mat. 6, 25.

Današnji sv. evangelij je tako lep in ginljiv, da bi vam raji rekel: Premišlujte sami bolj živo ta evangelij, kakor pa da bi vam jaz veliko o njem govoril. Ker pa mnogi ne znajo dolgo premišljevatı tega, kar so slišali v evangeliju, se jim mora na pomoč priti z razlaganjem evangeljskih besedi. Zraven tega uči današnji evangelij resnico, katera se nam kristjanom nikdar ne more zadosti pokladati na srce. Naš božji Zveličar govori namreč v današnjem sv. evangeliju o preveliki skrbi za časno, za živež in za obleko; on nas uči, da naj zaupamo na Boga, in da naj iščemo pred vsem drugim nebeškega kraljestva in njegove pravice, ker vse drugo, časno, nam bo po tem privrženo.

O časnih rečeh, o premoženju in bogastvu, se večidel radi pogovarjate in radi slišite govoriti. Ali pa ni ravno to dokaz, da marsikateri preveč skrbé za časno? To pa ni prav po naukih Kristusovih. Kajti prevelike skrbi za časno se moramo varovati. In zakaj to? *Zakaj se moramo prevelike skrbi za časno varovati?* — Na to vprašanje vam hočem danes odgovoriti v imenu Jezusa in Marije.

Vsi molimo večkrat: *Oče naš, kateri si v nebesih . . . daj nam danes naš vsakdanji kruh!* In prav delamo, ako tako molimo, saj nas je sam Jezus, naš Gospod in Zveličar, učil tako moliti. Lakoto trpeti je hudo, človek mora imeti kaj jesti, da si ohrani življenje. To je prav naravno, da vsakdo skrbi za svoj vsakdanji živež; tudi je sveta dolžnost, da mož skrbi za svojo ženo, da skrbé starši za svoje otroke; kajti sv. apostol Pavel pravi: *Kdor za svoje domače ne skrbi, je vero zatajil, in je hujši, kot nevernik*, ker celo neverniki skrbé za svoje domače; modra previdnost tudi tirja, da človek pri sreči in obilnem božjem blagoslovu misli tudi na dneve potrebe, da si za takrat kaj prihrani. Modra previdnost tirja, da mislijo posli, hlapci in dekle in delavci v svoji moči in mladosti tudi na svoje stara leta, na čas bolezni, da si tudi za tak čas kaj prihranijo. Božje darove zapravljati, denar in premoženje z igro in pijančevanjem tako rekoč proč metati, ali ga

za nepotrebna nečimurna oblačila izdajati, je velik greh, s tem ljudje sami sami sebe in druge nesrečne storé. Koliko žen in otrok strada, ker jim pijančevanju vdani starši vse zapravijo! In ne bilo bi toliko beračev, ko bi si ljudje v svoji mladosti kaj prihranili za svoja stara leta!

Prav potrebno je tedaj, pametno in previdno, da človek skrbi za to, da samega sebe in svoje domače pošteno preživi. To ni napačno, marveč je v sveti veri vsem ljudem prav živo priporočeno; kajti pregrešno je, brez dela leno okoli postopati, in beračiti, dokler si more človek z delom služiti kruh. — Le preveč skrbeti za časno, to ni prav, to lahko zapelje v greh in celo pahne v pogubljenje.

Pa kdaj in kako človek preveč skrbi za časno? To bi mogel nekoliko lahko že vsak sam vedeti. Ako človek želi veliko več imeti, kakor potrebuje; ali pa če hoče vse le za-se imeti; ali pa, če ga prihodnost vse preveč skrbi, kako da se bo mogel preživiti.

Sv. apostol Pavel piše v I. listu do Timoteja: *Velik dobiček je pobožnost z zadovoljnostjo. Nič namreč nismo prinesli na ta svet; gotovo je, da tudi nič ne moremo odnesti. Ako pa imamo živež in obleko, bodimo s tem zadovoljni.* (6. 6.—8.) Pa nekateri ljudje niso s tem zadovoljni, ampak želijo zmerom več imeti, čedalje več denarja in premoženja skupaj spraviti, — njih mošnje za denar ali njih predali za žito nimajo tako rekoč nobenega dna.

Bil je neki človek, ki je rekel: „Če bi le enkrat skupaj spravil 100 goldinarjev, bi ne hotel nič več poželeti.“ Ko jih je pa skupaj spravil, se jih ni hotel več pritakniti, ampak jih zmerom vse ohraniti. Moral je torej z novega varčen biti, da je dobival denar za naj potrebniše izdatke. In zopet je sčasoma skupaj spravil 100 goldinarjev. Le-te je prideljal k prvim 100 goldinarjem in jih tudi ni hotel porabiti ali izdajati. Zopet se je trudil in varoval, da je imel 300 goldinarjev, in tako bi on še dalje ravnal in denar skupaj spravljal, ko bi ne bil že šel v večnost.

Tako delajo lakomni ljudje; kolikor več imajo, toliko več želé imeti. Taki pač preveč skrbé za časno.

Nekateri ljudje mislijo le sami na-se, kakor da bi bili sami na svetu; hočejo vse le samo za-se imeti in povžiti, kakor da bi njih bližnji ničesar ne potreboval. Kaj bi vi, ljubi kristjani! rekli o otroku, kateri bi s svojimi brati in sestrami pri jedi sedel, pa bi vse sklede k sebi potegnil, in bi hotel vse jedi sam pojediti. To bi bilo grdó, lahko porečete. Otrok bi moral vendar tudi na

svoje brate in sestre misliti in tudi njim kaj privoščiti, ker njih oče hoče vsem dati jesti in za vse skrbeti. Tudi Bog, nebeški Oče, za vse skrbi; in naš bližnji je tudi njegov otrok kot mi, in tudi prosi za vsakdanji kruh. Mi ne smemo tedaj le nase misliti, ampak tudi na druge ljudi, ne sami sebi vsega privoščiti, ampak tudi potrebnim bratom in sestram od svoje obilnosti kaj podeliti. Kdor pa tega noče storiti, je znamenje, da je preveč navezan na časno.

Poslednjič mnogi ljudje vse preveč skrbé za prihodnost. Trpinčijo in križajo sami sebe z zgol nepotrebnimi skrbmi; tresejo se tako rekoč pred mrazom, preden je zima; bojé se, da bi lakote ne umrli čez kaka leta, ko morda že več živeli ne bodo. Take prevelike skrbi se moramo varovati, naj pride iz lakomnosti, ali iz prevelike skrbljivosti za prihodnost; in zakaj se je moramo varovati? zato, ker nas taka prevelika skrb od dobrega odvrtačuje in v hudo napeljuje.

Ni se torej čuditi, da nas Jezus Kristus v današnjem svetem evangeliju tako ljubeznjivo in resnobo pred tem svari, rekoč: *Ne morete (ob enem) služiti Bogu in mamonu* (t. j. bogastvu.) In žalostno je, da se to kaže pri mnogih ljudeh.

Taki ljudje ne morejo prav služiti Bogu. Šest dni je v tednu, o katerih mora človek delati in za svoj živež skrbeti; sedmi dan pa je Bogu posvečen, t. j. kristjan ga mora s pobožnimi mislimi in dobrimi deli posvečevati. Oni pa, ki preveč za časno skrbé, imajo tudi v nedeljah in praznikih polno glavo časnih skrbi zavoljo časnih dobičkov, hodijo tudi o Gospodovih dnevih po svojih časnih opravilih ali kupčijah, zamudijo pridigo in krščanski nauk, komaj da so pri kaki tihi maši, pa še pri tej vsi razmišljeni, s telesom so v cerkvi, z mislimi pri časnih opravilih, ali na sejmu ali na polju. Tudi nimajo časa ne za molitev, ne za prejemanje sv. zakramentov. *Ne morete (ob enem) služiti Bogu in mamonu* (t. j. časnemu premoženju.)

Prevelika skrb za časno pa tudi ljudi zapeljuje v hudo. Hišni gospodarji in gospodinje bodo morali zaradi svojih poslov in podložnih Bogu odgovor dajati pri sodbi. Ne smejo torej trpeti, da bi njih posli in podložni imeli grde in pohujšljive pogovore in slaba znanja. Pa vendar nekateri to pustijo. Zakaj? „Delavcev potrebujemo in ti so dobri delavci, delo mora iti naprej!“ — tako si mislijo. Tedaj mora tudi greh iti naprej. Ali hočejo taki raji na duši, kakor na časnem premoženju škodo trpeti?

Mladi ljudje dostikrat prezgodaj ali preveč gledajo na to, kako da bodo preskrbljeni za prihodnost in poprijemljejo se v ta namen pregrešnih pripomočkov. Marsikak mladenič gleda pri kaki osebi samo na denar in bogastvo, na Boga popolnoma pozabi, in išče osebo celo zapeljati, da bi jo bolj gotovo dobil v zakon. Nekatera ženska se prevzetno in pohujšljivo oblači, da bi dopadla in koga vjela v svojo mrežo. Veliko jih je na svetu, ki za prazno obljubo zakona, za malovredno darilce prodajo najboljše, kar imajo, nedolžnost in čednost. Hočejo, kakor pravijo, s tem svojo srečo najti. Iz take prevelike skrbi za časno pridejo najbolj nesrečni zakoni; kajti „po poti pregrehe“, so rekli rajni škof Šlomšek, „se nikdar ne pride k dobremu kruhu“; kateri preveč skrbé za časno, ne morejo ob enem služiti Bogu.

Sv. apostol Pavel piše: *Kateri hočejo obogateti, padejo v skušnjavo in zadrge hudičeve, in v veliko nepridnih in škodljivih želj . . . Korenina vsega hudega namreč je lakomnost.* (1. Tim. 6.) In ravno to se lahko reče o prevelike skrbi za časno: iz nje pride tatvina in goljufija in zvijačnost pri kupčijah; pride odrtija pri posejevanju denarja, pride pritrganje ali zadržanje obljubljenega plačila; pride nevoščljivost, ako se bližnjemu bolje godi, pride veselje nad tujo škodo; iz nje pridejo zavoljo kake majhne škode včasih hudi kregi in neugasljiva sovraštva. Iz lakomnosti in iz želje po dobičkih se toči po bajtah in celo po nekaterih gruntarskih hišah po cele noči žganje ponočnjakom, ki se vadijo že v mladih letih pijančevanja. Včasih se jemljejo v takih krajih tudi ukradene reči za pijačo. Iz lakomnosti se godijo celo ubijanja in posebno krive prisege; ob kratkem: iz lakomnosti so pripravljene nekateri ljudje svojo dušo hudiču prodati. Ne pravi zastonj torej sv. Pavel: *Korenina vsega hudega je lakomnost*, ali preveliko poželenje po denarju in bogastvu.

Ljubi kristjani! zdaj pač lahko spoznate, zakaj da nam Kristus priporoča, da naj nikar preveč ne hrepenimo po časnem premoženju in denarju, zato ker to človeka preveč odvrta od službe božje, in ga zapeljuje v mnogotere pregrehe. Bodimo zadovoljni s tem, kar nam Bog dá, in skrbimo na vso moč, da bomo čedalje bogatejši na lepih krščanskih čednostih in dobrih delih, ker vse drugo časno nam bo potem privrženo. Amen.

† J. Kerčon.

2. Lahko je služiti k Bogu.

Nihče ne more dvema gospodoma služiti. Mat. 6, 24.

Mi ljudje živimo na svetu in moramo na svetu živeti, kolikor časa bo hotel Bog, ki nam je dal življenje. Toda večno ne bomo ostali na svetu; Bog nam je odločil drug namen, ustvaril nas je zase, za nebesa. — Človek ima torej dve veliki skrbi. Kot človek, ki je ustvarjen za svet, mora skrbeti za časne potrebe, kot človek, ki je ustvarjen tudi za nebesa, mora skrbeti tudi za kraljestvo božje in njegove pravice. In težko je, da, nekaterim se zdi celo nemogoče, skrb za časno in skrb za večno tako združiti, da ne trpi nobena škode. Zato se je zdelo Jezusu potrebno, da nam je sam podal nauk, ki smo ga slišali v ravnokar prebranem evangeliju, namreč: *Iščite . . .*, zakaj kakor ne more nihče dvema gospodarjema služiti, tako tudi kristjan ne more služiti obenem Bogu in svetu. To namreč, kar hočeta od nas Bog in svet, je tako nasprotno, da mora tisti, ki hoče služiti svetu, biti sovražnik božji, in tisti, ki hoče služiti Bogu, sovražnik sveta.

Komu pa, predragi, bomo služili mi, Bogu ali svetu? Odgovor na to je za vsakega lahek. Saj smo poučeni po sveti veri, da nas je Bog zase ustvaril in da je torej namen našega bivanja na zemlji ta, da tako živimo in uživamo svet, da pridemo kedaj k svojemu Bogu. Toda to se zdi nekaterim silno težko, in vendar je lahko; prevdarimo le

1. kako malo Bog zahteva od nas in
2. kako veliko plačilo je obljubil za to.

In to resnico premišljajmo danes v čast presvetemu Srcu Jezusovemu!

1. Bog ne zahteva od nas, da bi morali dni, ki nam jih je odločil na zemlji, preživeti v žalosti in solzah; tudi ne zahteva, da bi morali svoje premoženje razdeliti med uboge, zapustiti svoje domače, rojstno hišo in iti v samoto ter v kaki skalni duplini čakati konca; ne zahteva dalje, da bi se morali oblačiti v ostro obleko, svoje telo bičati, se trdo postiti in ležati na trdih tleh. So bili pač kristjani, in kdo bi naštel njih število? — ki so vse to delali, a zapovedano to ni. Bog zahteva predvsem le - to:

1. Da ga ljubimo. Naš božji Odrešenik, ki je prišel oznanjat voljo svojega Očeta, nam je to jasno in določno povedal. Na vprašanje pismarjevo, katera je največja zapoved, je odgovoril: *Ljubi Gospoda* . . . Ravnotako so učili apostoli. *Ljubezen je spolnenje postave*, pravi sv. Pavel. (Rim. 13, 10). *Kdor ostane v ljubezni, ostane v Bogu in Bog v njem*, pravi sv. Janez. Ljubezen je torej prvo, kar zahteva Bog od nas in to naj bi bilo veliko za nas?

Toda odgovorili mi bode: „Bog je pa dal tudi svoje zapovedi in te spolnovati ni lahko.“ Priznam, da je v teh besedah veliko resnice. Zakaj mi imamo naravo, ki je nagnena k hudemu, in kakor se kamen, ki smo ga spustili vrh hriba, mora valiti v dolino, tako nas tudi sprijena narava, vedno in vedno vleče v greh. In če hočemo zmagati, ja zato treba krepkega upora in hudega boja. Iz tega je seveda jasno, da spolnovanje božje postave ni lahko. Toda če bi mi imeli vselej pravo ljubezen do Boga, bi nam bilo to na videz težko breme, lahko in sladko, zakaj „v tem, kar človek ljubi, ne vidi težave“, piše sv. Avguštin.

In kako resničen je ta izrek, nam potrjuje vsakdanja izkušnja. Česa ne stori marsikdo, samo da bi od svojega kralja dobil zlato svetinjo, zaslužen križec? Da bi v jeseni bogato žel, ne gleda kmet na trdo delo, ne na pekoče solnce, ne na milijone potnih kapelj. Da bi si povečal svoje premoženje, se trgovec ne ustraši nevarnih potov, tujih ljudi itd. In vse to iz ljubezni do svetnega in minljivega, pa brez nevolje, brez godrnjanja. O ko bi imeli le polovico te ljubezni do Boga, bi se nam spolnovanje božjih zapovedi ne zdelo tako težko.

2. Kar tedaj Bog od nas zahteva, ni veliko, je samo ljubezen in sicer ljubezen: samo za malo časa. In kako dolgo zahteva Gospod ljubezen od nas? Zahteva jo sicer:

a) za celo življenje. Toda to življenje je kratko. „Čas naših dni je 70, k večemu 80 let“, pravi psalmist. Toda kako malo jih od 1000 doseže to starost! Koliko jih mora v grob, predno so se jim pobelili lasje. In poleg tega kako kratko je tudi dolgo človeško življenje! Sv. pismo ga primerja senci, ki naenkrat izgine; tekaču, ki teče brez prenehanja, ladiji na morju, ki brž izgine izpred oči; ptiču, puščici, ki letita po zraku. In le pomisli: Kje so tvoja otroška leta, tvoja mladost, tvoja poznejša leta? Ali ni to vse minulo kot kratke sanje in ali ni

res, da Bog zahteva ljubezen od nas samo za malo časa? V mnogih okoliščinah je ne zahteva niti za vso dobo našega življenja.

b) Predragi! Ti si preživel svoja leta v službi sveta in greha in velik del svojega življenja, morda 30, 50 ali še več let je izginilo v večnost, in le malo časa ti je odločenega na zemlji, še nekaj let, znabiti le še nekaj mesecev, nekaj tednov. In če misliš ti ta kratek čas Bogu darovati, ali meniš, da bo zadovoljen? Dá, bo; to nam potrjujejo njegove lastne besede: *Obrnite se k meni, in jaz se bom obrnil k vam*, govori po preroku Malahiju. *Če grešnik naredi pokoro, se ne bom vseh njegovih grehov, ki jih je storil nič več spominjal.* (Ec. 18, 21, 22) *V nebesih bo večje veselje nad enim grešnikom, ki naredi pokoro . . .* (Luk. 15, 7.)

Iz tega vidimo, da hoče Bog malo od nas, samo ljubezen in to za malo časa; za vse to malo pa nam je obljubil preveliko plačilo.

II. Ko govori Zveličar o plačilu na onem svetu, pravi: *Veselite se in veselja poskakujte, zakaj vaše plačilo je obilno v nebesih.* Zgodí se, da včasih kralji in cesarji majhne usluge bogato plačujejo. Tako dela tudi Bog; in zato govori sv. pismo o kronah, kraljevem prestolu, o ženitnini, o veliki dedščini, krasnem mestu itd.

1. To plačilo je tako, da si ga mi niti prav misliti ne moremo. Sv. Pavel je bil zamaknjen v nebesa, pa ni mogel povedati drugega kot: *Nobeno oko ni videlo . . .* (I. Kor. 2, 9.)

2. To plačilo bo trajalo celo večnost, brez konca, zakaj Kristus in apostoli govore pogosto o večnem življenju, o veselju, ki ne bo nikoli minulo, o sreči, ki bo zmiraj trajala.

Kdo bo torej še omahoval, kateremu gospodu naj služi. Res prijetna je na videz služba svetu, ali koliko zahteva svet od nas in plačilo za to bo večno pogubljenje. Če pa služimo Bogu, je na videz težko, v resnici lahko, zakaj Bog zahteva malo od nas, samo ljubezen in še to le za malo časa, zato pa nam daje neizmerno, preveliko plačilo, ki si ga niti prav misliti ne moremo in ki bo trajalo celo večnost. Ali ne bomo torej obžalovali teh let, ki smo jih preživelí v službi greha, zakaj izgubljena so za večnost, in ali se ne bomo odločili, da bomo posvetili Bogu vsaj še nekaj let, morda nam je odločenih le nekaj mesecev, nekaj tednov! Amen.

† Ant. Lombár.

Petnajsta nedelja po binkoštih.

Dušna smrt — smrtni greh.

Mladenič, rečem ti vstani!

Luk. 7, 14.

Predragi v Kristusu! Današnji sv. evangelij nam popisuje pretresljivo, žalostno zgodbo. Vidimo namreč, kako iz mesta Najm neso možje mrtvaško rakev, v kateri leži čvrst, lep mladenič mrtev. Za rasko stopa žalostno mati njegova in joka, milo joka, ker njenega edinega sina, njeno največje veselje, njeno nado neso v hladni grob. Prišla je bela žena, blede smrt, pograbila je mladeniča s svojo mrzlo roko in ga vzela seboj. V Kristusu zbrani! Ako preišljujemo to zgodbo, stopi nam živo pred oči oni prevažni, strašni trenotek, ko bo tudi nas pokosila z ostro koso neizprosna smrt, ko bodo tudi nas ponesli ven na grobišče, da nas več ne bo nazaj. Toda nikar ne mislite, da vam bom govoril o telesni smrti. Ne! Govoril vam bom o smrti, ki je mnogo važnejša in nevarnejša, ko telesna, govoril vam bom o dušni smrti. Da je dušna smrt smrtni greh, vam je znano. In o grehu vam bom danes govoril. Pokazal vam bom, kaj je greh s tem, da vam pokažem 1.) njega ostudnost in 2.) kazen, ki mu sledi.

I. Katekizem nas uči, da je greh prostovoljno prelomljenje božje postave. Greh je ali mali ali smrtni. Smrtni greh je največje zlo človeka, ker zaradi enega samega smrtnega greha zasluži pekel. Pa tudi mali ali odpustljivi greh je velika gnjusoba. Sv. Katarini iz Genove je Bog dal gledati gnjusobo malega greha in ona piše: „Ko mi je bilo dano spoznati, kako strašna je senca najmanjšega dejanja, ki je zoper Boga, ne vem, kako da sem živa ostala. Ko bi samo — pravim, samo ta prikazen, ki je bila le v hipu, še dalje trajala, umrla bi, četudi bi bila iz demanta“. Če je pa že gnjusoba malega greha tako strašna, kakšna je še le gnjusoba smrtnega greha!

Premišljujmo ostudnost greha z ozirom na Boga, na sebe in na druge ljudi! Greh je največja ošabnost, predrznost in nehvaležnost pred Bogom. Človek, ki greši, se tako rekoč Bogu upre in pravi: „Jaz ti ne bom več služil, nočem te več poznati

kot svojega Stvarnika in Gospoda!“ Kolika ošabnost, kolika predrznost! Grešnik se ne zmeni za neštnevilne dobrote, katere mu je Bog skazal, ko ga je ustvaril, ko ga je odrešil in posvetil, ko ga je obvaroval toliko nesreč in mu prizanašal v kljub tolikim hudobijam. Kaka nehvaležnost! Grešnik ve, da je v božji oblasti, da ga Bog vsak trenotek lahko kaznuje, a on kakor navlašč Bogu kljubuje in ga zasmehuje. Kakšna trdovratnost in nepokorščina!

Uvideli smo torej, da je greh z ozirom na Boga strašna ošabnost, predrznost, nehvaležnost, nepokorščina, nezvestoba, trdovratnost in krivica, najhujše razžaljenje in zaničevanje Boga samega.

Kaj pa je greh z ozirom na grešnika samega? Greh je največja nespamet, neprevidnost in pravo sovraštvo samega sebe. Greh je edino zlo ali hudo na svetu, ki človeka res nesrečnega stori. Bolezen, revščina, žalost in druge težave in nadloge, ki tlačijo človeka na svetu, vse to je le nasledek greha, vse to mine s časom. S tem pa, da greši, postavi človek v nevarnost svojo dušo, svojo edino dušo, katero utegne pahniti v večni ogenj. Grešnik to ve, prepričan je o tem; toda on je gluhi in slepi za vse to. Kolika neprevidnost! Pa tudi kaka nespamet! Grešnik zavrže Boga, ki je edino dobro, zavrže svojega dobrega Očeta in se vrže v oblast satanu. Iz otroka božjega postane suženj peklenskega duha; od sebe vrže milost božjo in druge duhovne zaklade ter zagradi blato. Ali ni to res nespamet? Ali ni torej grešnik res sovražnik samega sebe?

Greh je pa tudi z ozirom na ljudi silno ostuden. Človek grehu udan je ves potrt, potuhnen, zmešan, samega sebe se boji; poštenemu človeku si ne upa pogledati v obraz. Grešnik noče priznati svojega greha; izgovarja se na vse mogoče načine. Ošabnež pravi: „Jaz nisem ošaben, jaz le skrbim, da ne zgubim veljave pri ljudeh“. Lakomnik se opravičuje: „Jaz nisem lakomen, jaz tirjam le to, kar je moje in skrbim za se po pravici“. Nečistnik se skriva pred svetlobo, ker se sam sebe sramuje. Nevoščljivci ne more videti bližnjega srečnega, ko mu drugega ne more škodovati, pa ga obrekuje, češ, saj tega ni zaslužil. Požrešnež se ponižuje celo pod neumno živino. Živina ve, kdaj ima dosti; požrešnež pa pije in je tako, da zgubi zavest in često radi tega celo umrje. Pa kaj bi vam še dalje našteval gnjusobo greha! Opisal sem jo zadosti.

II. Ker pa je greh tako zločinstvo, zato je tudi kazen strašna, ki grehu sledi. Najhujša kazen greha je smrt. Sveti

apostol Pavel pravi: *Po enem človeku je prišel greh na svet in po grehu smrt in tako je smrt na vse ljudi prešla, ker so vsi v njem grešili.* Smrt, boleznin in druge težave in nadloge, ki tlačijo človeški rod, vse to je le nasledek greha, kazen za greh.

Kristijani, zapomnite si, dobro si zapomnite, da noben najmanjši greh, ki ga storite, ne bo ostal brez kazni. Prej ali slej: Kazen pride gotovo. Sv. pismo pravi: *V čemur kdo greši, ravno v tem je tudi kaznovan.* Kolikokrat zdihuje kak star mož ali stara ženica, ko se mu slabo godi: „Prav mi je, saj sem zaslužil! Še bolj naj bi me Bog tepel za grehe moje mladosti!“ Oj, srečen tak starček, ki vsaj na večer svojega življenja spoznaš greh svoje mladosti! Le delaj pokoro sedaj, dokler je čas, da se ti ne bo treba pokoriti v večnosti. In ti mladenič, mladenka, ki grešiš nepremišljeno od dneva do dneva, zapomni si, tudi za-te pride kazen, ostra kazen, morda poprej kakor si misliš. Ti, ki zaničuješ, zasmehuješ in morda celo pretepaš svoje starše, le boj se: pravična kazen božja ti ne odide! Ako ti da Bog dočakati tako starost, kakor so jo tvoj oče, tvoja mati, morda te bo tvoj lastni sin, tvoja lastna hči pahnila čez prag tvoje lastne hiše, in spolnil se bo nad teboj pregovor: „Ti očeta do praga, sin pa tebe čez prag!“ Spomni se tedaj, ti nehvaležni sin, ti nehvaležna hči, kaj sta počela v mladosti s svojimi stariši!

In ti, oče, mati! ki preklinjata svoje otroke! Gorje vama! Namesto da bi molila za nje, da bi jih izročala v varstvo božje, izročata jih v oblast peklenskega satana. Izpolnile se bodo vajine želje in prišlo bo prokletstvo nad vajine otroke, a prišlo bo tudi nad — vaju! Toda potem nikar ne tožita: „Naša hiša nima sreče! Pri nas gre vse nazaj!“ Gotovo ni sreče tam, kjer preklinjevanje odriva od hiše božji blagoslov in prepušča vse oblasti peklenškega duha.

Rekel sem, da s čimer se kdo pregreši, s tistim je tudi kaznovan. Vsakdanja skušninja nas to uči. Kolikokrat se zgodi, da pijanec ali požrešnež umrje za lakoto. Zaradi vednega pitja se mu začne grlo sušiti in ubogi revež konča svoje nesrečno življenje s tako strašno smrtjo — z lakoto. Sliši se večkrat, da se je temu ali onemu tatu ali lopovu roka posušila, ona roka, ki je kradla tuje blago. Krivično blago nima teka. Koliko je hiš, ki so si po krivem potu pridobile veliko bogastvo, da jih je vse zavidalo; a v kratkem se je vse razpršilo in zgubilo, tako da se je vse čudilo. In iz največjega bogastva je postala največja revščina.

Poznal sem moža, ki je mnogo govoril zoper sv. vero, zasmehoval in zaničeval vse, kar je bilo verskega in cerkvenega. Grdil in obrekoval je duhovnike na vse načine — in kako je umrl? Raka je dobil na jezik in umrl je v silnih bolečinah za lakoto. Ali ni to očitna kazen božja?

Pred par leti je bil nekje na Kranjskem sv. misijon. Ko so koncem misijona nesli v procesiji sv. misijonski križ, norčeval se je nekdo skozi okno gledajoč: „Glejte, mrliča neso!“ In, oh groza, v tem hipu se je zgrudil mrtev na zemljo!

Bilo je pred nekaj leti prav blizo Ljubljane. V neki krčmi so sedeli pijanci in klafali in kleli in se z Boga norčevali. Zlasti tisti, ki je bil v kotu, se je skazoval, da nima nič vere. V tem hipu se zabliska in trešči v tisto hišo, ubije onega pijanca v kotu, druge pa razmeče strela na okoli.

Nekdo je v mladosti mučil živali. In kaj se zgodi? Vsi njegovi otroci so sedaj od rojstva kruljevi.

Kristijani, ali ne vidite v tem očitne kaznj božje? In takih zgledeov bi lahko naštel dosti, a dosti je za sedaj! Povedal sem vam pa to, da uvidite, kako strašen je greh in kako ostro kaznuje Bog hudobije. Kdorkoli greši in kakorkoli greši, kazen božja mu ne odide: ako ne na tem svetu, trpel bo strašno v večnosti.

„Mladenič, rečem ti vstani!“ je rekel Jezus mladeniču, ko ga je obudil. „Kristijan, rečem ti vstani, vstani iz grešnega spanja, obudi se iz dušne smrti in nikar več greši!“ Nehaj grešiti! Spokori se! Še je čas, še je čas, a kmalu bo morda prepozno, prepozno za vselej! Amen.

† J. Benkovič.

Priložnostni govori.

Govori o presvetem Srcu Jezusovem.

IX. Neskončna ljubezen Jezusovega Srca se posebno razodeva v postavitvi najsvetejšega zakramenta.

Ker je Jezus ljubil svoje, ki so bili na svetu, jih je ljubil do konca.

Jan. 13, 1.

Predno začne spreten slikar slikati veliko podobo, napravi najprej na razprostrtem platnu oddelke, nariše z ogljem poteze nameravane slike in prevleče platno z enostavno barvo. Tako

naredi samo obris ali senco podobe. Potem se pa loti pravega, umetnostnega dela v vsi natančnosti in podrobnosti. Čopič pomaka v žive, sestavljene barve in skrbno napravi vsako potezo posebej. Slednjič se pokaže krasna, življenje dihajoča slika, mojstru v čast in v veselje gledalcem.

Prav tako je ravnal, — če smem govoriti v primeri — neskončno modri Bog v vsi stari zavezi. Božjo podobo svojega edinorojenega Sina, ki se je imel darovati na križu in na altarju vsemu svetu v odrešenje in zveličanje, je pokazal izraelskemu ljudstvu samo v temnem, megljenem obrisu, namreč v raznih predpodobah. Prišlo pa je dopolnjenje časa, in tedaj je oživil v prečistem telesu Marijinem s sodelovanjem svetega Duha presveto podobo, namreč učlovečeno božjo Besedo. V nji je živo srce Jezusovo, najpopolnejša podoba njegove ljubezni do nas, katera se nam jasno razodeva v najsvetejšem zakramentu. Izraelskemu ljudstvu je kazal Gospod Bog to podobo v megljenih obrisih. Nam pa, ki smo izvoljeno ljudstvo nove zaveze, jo kaže popolnoma dovršeno, da si jo utisnemo v srce, da jo vedno bolj ljubimo in posnemamo, ko nam razodeva v nji — v najsvetejšem zakramentu — svojo neskončno ljubezen. V nji vidimo jasno zapisane besede Jezusovega ljubljenca: *Ker je Jezus ljubil svoje, ki so bili na svetu, jih je ljubil do konca.* (Jan. 13, 1.) Primerjajmo torej nekoliko meglene obrise stare zaveze z živo, popolno sliko nove zaveze, da se tudi naše srce vname in gori v ljubezni do presvetega srca!

V stari zavezi imamo mnogo predpodob za najsvetejši zakrament. V sredi raja je bilo zasajeno drevo življenja: v najsvetejšem zakramentu, v presvetem srcu Jezusovem imamo izvir in poroštvo večnega življenja. Iz neba so prejemale Izraelci hranilne mane, katera jih je krepčala v puščavi, da niso lakote omagali: Iz nebes smo prejeli vsled ljubezni presvetega srca mano, ki nas hrani na potu v nebesa, v obljubljeni dežel. Duhovniki so darovali na bogato pozlačeni mizi Gospodu kruhe pokladnike: na altarju se daruje sedaj On, ki je živi kruh, kruh angelov, da ga uživamo tudi mi. Velikonočno jagnje nam je prekrasna, prepomenljiva predpodoba Jezusa, božjega jagnjeta, čegar kri je odvzela grehe sveta, in čegar meso moramo jesti, če hočemo meti večno življenje. Kruh podpelnik je pokrepčal preroka

Elijo, da je hodil v njegovi moči štirideset dni in štirideset noči in srečno prišel do božje gore Horeb: Sedaj nas krepča nebeški kruh v najsvetejšem zakramentu, da hodimo oživljeni po njem varno, po strmi poti v nebesa.

V teh predpodobah je kazal Gospod Bog izraelskemu ljudstvu kakor v temnih obrisih podoba svojega edinorojenega Sina v najsvetejšem zakramentu. Ko pa se je Beseda učlovečila in je božji Sin oznanjeval svoj nebeški nauk in se hotel vrniti k Očetu, iz katerega je izšel, — kaj je še želelo presveto srce Jezusovo? V dokaz in zagotovilo svoje ljubezni, s katero nas ja ljubilo do konca, se nam ni pokazalo in zapustilo samo v senci, temveč v vsi svetlobi in resnici, namreč v najsvetejšem zakramentu, kot podoba polna življenja, da jo uživamo, molimo in ljubimo. Kdo more prav umeti to ljubezen Jezusovega srca?

Kako pristrčno je ljubil Jonatan Davida! Spremljal ga je v vseh nevarnostih in mu skazoval vso udanost in ljubezen. Dal mu je celó vso svojo dragoceno opravo, svoj meč in svoj lok in svoj pas, da bi branil svojega ljubljenca pred očetovo jezo. A še večja je bila ljubezen Jezusovega srca do tvojega srca, o kristjan, ko ti je dalo v istem času, ko si mu pripravljal križ, ne svoje oblačilo, temveč samega sebe v hrano v najsvetejšem zakramentu. Ali moreš obseči in razumeti velikost te ljubezni, s katero te je ljubilo in te še vedno ljubi presveto srce, ko se toliko poniža, da pride k tebi, kedarkoli želiš se približati izviru vse ljubezni? Ali mu moreš kaj odgovoriti, ko te vprašuje: *Kaj bi imel svojemu vinogradu še storiti, in nisem storil.* (Iz. 5, 4.)

Ko je bil prerok Elija na ognjenem vozu v viharju vzet v nebesa, tedaj je zapustil Elizeju v dokaz svoje ljubezni svoj plašč. Ž njim je delal Elizej pozneje čudovita dela. Ko pa si je pripravljaj Zveličar v viharju trpljenja pot v nebesa, tedaj je nam zapustil samega sebe in svoje presveto srce pod belim zagri-njalom kruha v zakramentu ljubezni, kot posebno tolažbo naši duši in v zastavo večne slave. Morju je odkazal Bog meje, a ljubezen Jezusovega srca ne pozna nobene meje. To ljubezen povelečuje sveti Janez Zl. z besedami: *Resnično, ljubil nas je do konca, do meje ljubezni; kajti kaj je mogel več storiti iz ljubezni do nas, kakor se nam samega dati?* (Hom. 6. in Joan.)

Egiptovski Jožef je jako ljubil svoje brate, dasi so bili nezvesti izdajalci in nevredni njegove ljubezni. V najhujši stiski jih je milostno sprejel in pri svoji mizi kakor kralj pogostil. Njegovo

srce ni poznalo želje po osveti za storjeno mu krivico. Hudo je povračeval z dobrim. Toda kaj je ta senca v primeri z neskončno ljubeznijo, s katero je ljubilo presveto srce učence in nas vse, ki smo vsled svojih grehov nevredni njegove ljubezni. Premišljujoč to nezmerno ljubezen vprašuje sveti Janez Zl.: „Kdo more pripovedovati o veličastvu Gospodovem in kateri pastir pase svoje ovce s svojo lastno krvjo?“ Aman, prvi dostojanstvenik na kraljevem dvoru, si je štel v veliko čast in odlikovanje, da je bil samo enkrat povabljen h kraljevi mizi. Zato je rekel svojim prijateljem: *Jutri bom jedel s kraljem*. Neumnež! Ponašal se je s svetnim odlikovanjem, in drugi dan je okušal pogubljivo posvetno milost na vislicah. Mi pa poznamo in imamo drugačnega kralja, kateri nas ne vabi samo k svoji mizi, temveč nam daje samega sebe v nespremenljivi ljubezni in milosti v jed in pijačo in se združuje z našim srcem. Občudovati moramo to nezmerno ljubezen in ponižno vprašati Jezusa: *Kaj je vendar človek, da ga poveljuješ? Ali zakaj staviš nanj svoje srce?* (Job 7, 17.) Da, v zakramentu največje ljubezni se presveto srce Jezusovo najtesnejše združuje s našim srcem.

O tem pravi sveti Ciril Aleks.: Kakor če se vlije v raztopljeni vosek drug vosek in se drug z drugim popolnoma zmešata, tako se združuje tudi tisti, ki prejme meso in kri Gospodovo, da biva Kristus v njem in on v Kristusu. Ali se ne bo tudi naše srce topilo v ljubezni do presvetega srca Jezusovega v najsvetejšem zakramentu? Z vsem spoštovanjem in ponižnostjo zakličimo s Tomažem Kempčanom: O presladki in predobrotljivi Jezus, kako sem te dolžan častiti, kako te hvaliti z večno častjo, da smem prejemati tvoje presveto telo. Saj ne more noben človek pojasniti, koliko je to vredno. (IV. K. 2. 2.)

Sirski kralj je poslal vojake v Samarijo s poveljem, naj preroka Elizeja živega ali mrtvega predenj pripeljejo. To ugodno priliko je hotel porabiti izraelski kralj, da bi se maščeval nad svojimi sovražniki, katere je Bog udaril s slepoto. A prerok Elizej mu ni tega dovolil, temveč je namestu maščevanja okrepčal utrujene vojake s kruhom in vodo in jim dovolil vrnitev v domovino. Zares velikodušno ljubezen je pokazal s tem ravnanjem Elizej do svojih sovražnikov! Toda nezmerno večja je ljubezen Jezusovega srca do tebe, nehvaležnež! Ko si mu pripravljal s svojimi grehi križ, ko si provzročil smrt nedolžnega jagnjeta: tedaj ti je dala ljubezen Jezusovega srca lastno meso in kri v jed in pijačo

v najsvetejšem zakramentu. Svet, ali je tudi tvoje maščevanje tako? *Čudite se in strmite! Ker delo se godi v vaših dneh, ki bi ga nihče ne verjel, ko bi se pripovedovalo.* (Hab. 1, 5.)

Lev, katerega je ubil Samson, je dal svojemu lastnemu morilcu sat medu v svojem žrelu, naš Zveličar pa deli kot lev iz rodu Judovega svojim sovražnikom nebeško mano svojega presvetega telesa in krvi v hrano. Kaj je slajše od tega medu? Kako obilna je sladkost presvetega srca Jezusovega! — O srečno srce in blažena duša, ki sme tebe, svojega Boga, ponižno sprejeti, ker tebe uživajoč prejema duhovno veselje. O kako velikega Gospoda prejme, kako dragega gosta pozdravi, kako prijetnega tovariša udomači, kako zvestega prijatelja najde, kako veličastnega in plemenitega ženina objame, ljubezni vrednega nad vse, ki so nam dragi, nad vse, kar želimo! (Tom. K. IV. 3.)

Kdo ne bi torej molil, častil in ljubil presvetega srca Jezusovega v najsvetejšem zakramentu, *kateri je zastava naše dedščine v rešitev lastnine?* (Efež. 1, 14.) Ako so Izraelci senco, predpodobo te najsvetejše skrivnosti, namreč skrinjo zaveze, tako častili, da so pred njo opravljali žgavne in mirne daritve; ako je dal kralj Salomon za njo sezidati z ogromnimi stroški veličastno svetišče: Kako moramo šele mi častiti, ljubiti in moliti živo, božje srce Jezusovo v najsvetejšem zakramentu, ki je pričujoče na altarju po dnevu in po noči, ki je pripravljeno vsak čas, da nas osrečuje, ko nam tukaj zdravi vse duševne bolezni, ko se tukaj krotijo strasti, premagujejo in manjšajo skušnjave, se deli večja milost, množi začeta krepost, potrjuje se vera, upanje krepki, ljubezen pa vnema in širi.

Glej, kristjan! vse te milosti ti ponuja in deli božje srce Jezusovo v zakramentu največje ljubezni. Kaj mu boš za to podelil? Daj mu svoje srce, da bo tvoje srce živelo samo v Jezusovem srcu! Amen.

P. Klement Grampovčan.

Slavnostni govor

ob zlati maši č. g. Mihaela Korošca, župnika
v pok. pri sv. Petru v Ljubljani na Veliki Šmaren l. 1905.

*Esto fidelis usque ad mortem et dabo
tibi coronam vitae.* (Apoc. 2, 10.)

Prečastiti gospod zlatomašnik! Predragi gospodje duhovni
sobratje! Pozdravljeni tudi Vi vsi v Kristusu Jezusu danes na

tem svetem kraju zbrani verniki. Mnogokrat ste že slušali s tega kraja besedo božjo, mnogokdaj ste pobožno molili v tej cerkvi, razne slovesnosti so se že todí obhajale, žalostne in vesele, nove maše in razni jubileji — zlate maše, kator jo danes obhajamo, se ne spominjam.

Kaj pa je zlata maša? Predragi verniki! Zlata maša je spomin, zahvala in prošnja: spomin na petdesetletno delovanje v vinogradu Gospodovem, zahvala za vse prejete dobrote, dušne in telesne v petdesetih letih duhovskega življenja, prošnja, da bi ljubi Bog duhovnika, ki ga je vodil petdeset let po potih svoje milosti, še nadalje ohranil v tej milosti, tako da bi se nad njim kdaj izpolnilo, kar pravi Gospod v skrivnem razodetju sv. Janezu: *Esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vitae.*

Zlato mašo torej, tak spomin, tako zahvalo, tako prošnjo obhaja v naši cerkvi danes č. g. Mihael Korošec, ki že deseto leto v župniji sv. Petra vživa svoj pokoj, pa se je s svojo ljubeznivostjo in krotkostjo priljubil ne le nam duhovnikom, ampak tudi vsem vernikom, ki ga poznajo.

Po pravici je torej danes naše veselje vseobčno ob tej izredni slavnosti. A da nam radost prešine vse misli in čuvstva, zato si nekoliko oglejmo v današnjem govoru:

1. Kdo je zlatomašnik in
2. kaj je njemu zlata maša.

Gospod Jezus, najvišji pastir in škof naših duš, pa naj po priprošnji preblazene Device v nebesa vzete, blagoslovi naše pobožno prizadevanje.

1. V Majšpergu blizu Ptuja v zeleni Štajerski se je porodil dnè 27. septembra l. 1830. kmetski družini izmed deveterih otrok najmlajši. Nadelo so mu pri sv. krstu ime nadangela Mihaela. To je naš zlatomašnik. Znamenito je, da je bil v tej kmetski družini tudi najstarejši sin duhovnik. Služil je kot vojaški kaplan, a je moral radi bolezní zgodaj v pokoj ter je že l. 1864 zatísnil v smrti svoje oči. Vsekakor moramo priznati, da je bila gotovo pobožna, poštena, zgledna ta družina, ki je poslala kar dva sinova v vinograd Gospodov. Zlasti je morala mati prenašati vso težo in vročino skrbi in težav, katere naklada staršem družinsko življenje, kajti oče je umrl, ko je bil naš zlatomašnik komaj štiri leta star. Ali kjer je dostikrat velika sila, ondi je božja pomoč tembolj mila. Četudi ni bilo kdovekoliko bogastva v hiši, naš

mladi Mihael je vendar šel v šolo, najprej v Maribor, potem v Celje in naposled v Celovec, kjer je imela takrat še lavatinska škofija svoje bogoslovne šole. Dolga je za mladega bogoslovca pot po raznih učilnicah, a vstrajna pridnost in stanovitno veselje do duhovskega stanu vse zapreke premagata. Zadnje leto so se tisti čas šolali bogoslovci lavatinske škofije poleg svojega škofa v Št. Andražu na Koroškem. Tu se je naš slavljeneec nekoč na izprehodu prehladil in je vsled tega tako obolel, da so ga morali prevideti s sv. zakramenti za umirajoče. A Gospod, ki vodi usodo človeških src, ga je izbral za dolgo delovanje in dolgo življenje, zato pa mu je v ta namen iznova podaril ljubo zdravje. Dne 27. julija l. 1855. je položil škofovske roke na našega zlatomašnika slavni škof Anton Martin Slomšek in prav današnji dan pred pedesetimi leti je zapel slovesno novo mašo. Mati in sestra in bratje in drugi svatje so se je srčno oveselili.

A potem ga je klical glas višjega pastirja v vinograd Gospodov. Štirinajst let je deloval kot kaplan, dve leti na Koroškem in 12 let na Štajerskem, kot kaplan je bil med tem časom tudi še tri leta učitelj v ljudski šoli. Nato se je pričelo samostojno duhovsko službovanje, ki je trajalo 27 let. Štiri leta je bil dušni pastir na Pohorju, potem 13 let v Cerkovcah na Ptujskem polju, naposled pa še deset let v Loki pri Zidanem mostu. Tedaj pa se mu je zahotelo pokoja, zakaj srčna hiba mu je branila, da bi še nadalje vladal mnogoštevilno župnijo. Po 41letnem službovanju je krenil v Ljubljano, kjer zdaj že deseto leto v šempeterški cerkvi, če le more, vsak dan spodbudno bere sv. mašo.

2. Predragi verniki! To so le suhe besede, to je samo zunanji okvir težavnega mukotrpnega, trtdapolnega delovanja duhovskega. Pred spominom zlatomašnikovim pa se petdesetletna doba duhovskega življenja vse živahneje danes razgrinja. On vidi za seboj petdesetletno dobo molitve, dela in trpljenja; vidi, kako se je uresničilo to, kar mu je pripovedal škof Anton Martin Slomšek, predno ga je posvetil, da namreč duhovnik mora moliti, delati in trpeti, ako hoče uspehov doseči in sadov pričakovati v vinogradu Gospodovem. In ker ima za seboj to trojno vrsto duhovske službe, zato bode danes z ginjačim srcem izrekel besede: Quid retribuam . . . Kaj bom povrnil Gospodu za vse, kar mi je dal?

Molitev, predragi verniki, ta nebeška rosa mora namakati vinograd Gospodov, da morejo v njem pognati, vznikniti,

zeleneti, cvesti in sad roditi razne sadike in mladike za večno življenje. Molitev je luč, ki razsvetljuje temna pota našega življenja, molitev je ključ, ki odpira nebeška vrata vernim kristjanom. Zato pa je duhovnik v prvi vrsti poklican, da moli. On moli združen in zedinjen z vsemi duhovniki in redovniki v imenu svete katoliške Cerkve. Vsak dan začne to molitev z besedo: *Odpri o Gospod moja usta, da bodem poveličeval Tvoje sveto ime*, sklepa pa z besedami: *Divinum auxilium maneat semper nobiscum. Božja pomoč ostani vselej z nami*. Potem moli duhovnik z verniki pri sv. maši, pri litanijah, pri procesijah, pri delitvi svetih zakramentov, pri bolnih in umirajočih, pri živih in mrtvih. Naposled moli duhovnik tudi za vernike, skrivaj v svoji sobi in pred svetim Rešnjim Telesom, za mlade in odrasle, za pobožne in grešnike, za prijatelje in sovražnike. In če je kdo petdeset let preživel, rekel bi, v neprestani molitvi, ki noben dan ni izostala, kaj menite ali ga ob tem spominu ne obide čuvstvo iskrene zahvale do Boga, ki je to milost delil? Gotovo!

Častiti gospod zlatomašnik! Petdeset let v duhovski molitvi! — Deo gratias, Bogu hvala!

Druga panoga duhovskega življenja je delo. Ko je Zveličar dvanajsterim apostolom povedal one znamenite besede: *Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsem ljudem*, jim je gotovo izročil ogromno delo, katero tudi do danes še ni dovršeno. Zato pa vidimo, da se duhovnik mora truditi neprestano, ako hoče dostojno vršiti apostolsko delo. Zato ga vidimo sedaj na leci, sedaj v šoli, sedaj v pisarni, sedaj pri bolnikih, sedaj v cerkvi, sedaj-zunaj nje. In pri vsem tem delu duhovnik nima določenih ur za delo, nima osemurnega delavnika, ampak ko potreba nanese, dela venomer, dela vstrajno, dela, če bi se imel tudi na mestu zgruditi, zakaj on ni najemnik, ampak pastir, ki mora biti pripravljen dati tudi svoje življenje za svoje ovce, on je apostol, ki bi rad vsem vse postal, da bi vse Kristusu pridobil. In če je duhovnik petdeset let preživel v delu, neprestanem delu do sive starosti, ali ga ne obide ob spominu na to, da je čvrsto in pogumno nosil težo in vročino v dnevu življenja, čut hvaležnosti, kaj menite ali ne bode sklenil rok v zahvalo in klical: *Kaj bom povrnil Gospodu za vse, kar mi je dal?*

Častiti gospod zlatomašnik! Petdeset let dela v vinogradu Gospodovem! — Deo gratias, Bogu hvala!

Ako že apostol Pavel pravi, da vsi, ki hočejo pobožno živeti v Kristusu Jezusu, bodo preganjanje trpeli, koliko bolj to velja o duhovniku! Saj je duhovnik učenec nebeškega Učenika, in učenec ni nad svojega učenika, hlapec ne nad svojega gospodarja. Kakor je torej Kristus moral trpeti, tako tudi duhovniki; in kakor je bilo njegovo trpljenje raznovrstno, prav tako tudi duhovnikovo. Apostol Janez pravi: *K svojim je prišel, a niso ga sprejeli.* Ali se ne godi tako tudi duhovniku? In kakor so nasprotovali Zveličarju prevzetni farizeji in neverni saduceji, tako tudi še dandanes duhovniku življenje grené tisti, ki ga nočejo spoznati za Kristusovega namestnika. Ah, muketrpno delo! Seme seje božje besede, a pri mnogih pade na trdo zemljo, med trnje in kamenje. Kakor dobri pastir gre za izgubljeno ovco, da bi jo rešil iz nevarnosti in privedel nazaj k čredi, a ta ga ne posluša. Blagoslavlja in moli za trdovratne grešnike, ti pa mu le kletvino vračajo. V Kristusovem imenu deluje, podtikajo pa mu sebične namene. Dragi verniki, to boli, zelo boli! A četudi je trpljenje duhovnikovo veliko, je vendar milost božja, katero je sprejel pri zakramentu mašniškega posvečenja, še večja in zato tudi duhovnik more vzklikniti za apostolom: *V vseh nadlogah sem poln tolažbe.*

Predragi verniki! Kdor se ozira kot duhovnik nazaj na petdesetletno trpljenje, on pač sme dvigniti glavo proti nebu v zahvalo za moč, da je srečno preстал trpljenje, ki mu ga je previdnost božja naložila, on pač sme klicati: *Quid retribuam . . . ?*

Častiti gospod zlatomašnik! Petdeset let trpljenja v duhovskem stanu! — *Deo gratias*, Bogu hvala!

In sedaj po petdesetletni molitvi, delu in trpljenju v duhovskem stanu bode častiti gospod zlatomašnik daroval zahvalno molitev Bogu troedinemu po besedi psalmistovi: *Quid retribuam Domino . . .* Kelih zveličanja bom vzel in klical v ime Gospodovo. Mi pa smo, dragi verniki, srečne priče te zahvalne daritve in sveta dolžnost nam je, da se prav tesno združimo z mislimi, željami in besedami častitega gospoda slavljenca. *Te Deum laudamus* — poreče ob koncu daritve. In po pravici! Vzroka je dovolj, da se danes poje zahvalna pesem. Zahvaljujmo torej tudi mi Boga za vse dobrote in milosti, ki jih je neskončno dobri Bog izkazal našemu slavljenču in po njem premnogim vernikom. Zahvalimo Boga za vse tiste, katere je njegova roka polila s krstno vodo, da so postali udje sv. katoliške Cerkve;

za vse tiste, katere so njegova usta podučila v resnici sv. vere in jim pomagala na pot čednosti in pokore. Zahvalimo Boga za vse, katerim je njegova roka v petdesetih letih lomila in delila angeljski kruh, za vse, katerih duše je pri zakramentu sv. pokore opral v krvi Jagnjetovi. Zahvalimo z zlatomašnikom Boga za vse tiste, ki jih je na bolniški postelji mazilil s sv. oljem, katere je spremljal na zadnji poti v hladno zemljo, in jim klical večnega pokoja in večne luči. Te Deum laudamus! S to zahvalo pa se bodo združile tudi vrste nebeščanov, o prav gotovo vse tiste duše, ki so po zlatomašnikovi molitvi, delu in trpljenju dosegle večno nebeško plačilo. Nebo in zemlja sta se danes strnila v veličastni klic: Te Deum laudamus, Tebe, o Bog, hvalimo, zahvaljujemo za vse dobrote in milosti, ki si jih dodelil našemu častitemu zlatomašniku! Zatorej: veselimo se v Gospodu!

Za sklep še eno misel. Slavnost zlate maše je gotovo tako redka slovesnost, da po pravici smemo častitati onemu, ki jo je dočakal. Zatorej bi tudi jaz pridružil se častitki šempeterske duhovščine in vernikov, ki bi se glasila z besedo dveh učencev, ki sta spremljala Jezusa v Emavs: *Gospod, ostani pri nas, zakaj mračni se in dan se je nagnil*. Častiti gospod zlatomašnik! Našli ste med nami vernih prijateljev, miren kotiček, v katerem se odpočinete od svojega truda in dela. Naj Vam zasluženi pokoj ljubi Bog dodeli uživati še mnogo, mnogo let v zdravju, veselju in zadovoljnosti sredi šempeterskih župljanov, ki Vas kot vestnega duhovnika visoko cenijo in globoko spoštujejo. Častiti gospod zlatomašnik! Solnce zahaja — dal Vam ljubi Bog na večer življenja gledati dolgo časa v zlatu bliščečo se zarjo, po zarji večerni pa se veseliti v slavi neizmerni! Tako namreč pravi Gospod: *Esto fidelis usque ad mortem et dabo tibi coronam vitae*, — bodi zvest do smrti in dal ti bom krono življenja. Amen.

Dr. Andrej Karlin.

Kratek nagovor Marijini družbi.

(Osnova.)

b) Mladenči in dekleta! Pod Marijo ste, Mariji služite, Marijini ste. Vse na svetu je minljivo, spremenljivo kakor luna, tudi človek vkljub izvrstni vzgoji in vkljub trdnemu značaju se ne more do cela izogniti vplivu okolice, otrok časa in kraja je. Kaj

hočete tedaj, otroci Marijine družbe? Obrnite se do tiste, ki je *lepa kakor luna*, brezmadežna, sedež modrosti, kraljica nebes in zemlje. Doseči je kajpak ne morete, pač pa jo lahko posnemate. Častite jo, ljubite jo, kličite jo, posnemajte jo. Pod Marijino zastavo korakajte, pod njeni plašč pribežite, za njeno roko se držite. *Kdor mene najde, najde življenje in bo prejel vzveličanje od Gospoda*. Trdno stojte v zaupanju do Marije, stanovitno se vojskujte proti sovražnikom vaše duše in prejeli bote krono življenja.

Trdno kot skala, kot hrast bomo stali,
Dušo pogube srčno varovali.

Komur kdo služi, tistega je. Če služite Mariji, ste Marijini, ste njeni otroci, luna je pod Marijo.

c) Kako lepo blišče jasnega večera zvezde na nebu! Druga poleg druge, svetla poleg svetlejše, lepa poleg lepše — blesketajo se, spreminjajo se, zginejo in se spet prikažejo, utrinjajo se. Krasen prizor to, pomenljiva slika to! Ali lepše, svetlejše, mičnejše, dragocenejše so še zvezde, dvanajstere zvezde v Marijini kroni. Te zvezde, Marijini otroci! so vaše vodnice, vaše podpornice, vaša prihodnost, vaše plačilo. Spletajte si vence, krasite si krono s temi zvezdami, ki pomenjajo pravila Marijine družbe.

Prva zvezda (severnica) te vodi k mesečnim zbirališčem Marijine družbe. Točno se jih udeležuj, saj ti zbori vežejo liki povoj Marijino družbo.

Druga zvezda (jutranjica) in tretja (večernica) te opominjajo, da ne pozabiš zjutraj in zvečer opraviti družbeno molitev.

Četrta zvezda (veliki voz) te povede vsak mesec k spovednici in k obhajilni mizi.

Peta zvezda (mali voz) te povede k bolnemu tovarišu, te povede k procesijam, te povede k službi božji.

Šesta zvezda (repatca) ti napoveduje nevarnosti, pred katerimi imaš bežati. Varuje te pred slabo družčino, pred napačno govorico, pred ponočevanjem, pred krčmami, preprirom, pred slabim berilom itd.

Sedma zvezda (gostosevci) te opozarja, da svoje dolžnosti izvršuješ vsestranski in pogostoma izprašuješ svojo vest, da postaneš popolnejši.

Osma zvezda (rimska cesta) te vodi vselej po pravi poti proti večnemu Rimu, ki je zastopnik katoliške cerkve na zemlji.

In štiri poslednje zvezde tvorijo Šmarni križ. S tem križem Marije Device oprtaj se, krščanski mladenič in deklica, da dojdeš srečno na goro Kalvarijo. Na tej gori boš videl trnjevo krono, s te gore boš videl krono 12 zvezd, ki se blišči na Marijini glavi, boš videl ženo, s solncem obdano in boš videl sebe namesto lune, videl otroka Marijinega, ki kliče:

O Marija, o Marija,
Tvoji naj smo tudi mi!

P. Bohinjec.

Govor o priliki novega zvona.

To je dan, ki ga je Gospod naredil, radujmo in veselimo se v njem.

Ps. 117. 24.

Dragi župljani! Kar ste že davno želeli in težko pričakovali, se je zgodilo. Videli ste, slišali ste, in že uživata prijetni glas novega zvona! Naj vam o tem izpregovorim nekaj besedi!

Popotniki, ki hodijo križem po svetu, pripovedujejo, da nikjer ni toliko lepih cerkvâ po prijaznih gričih in visokih hribih, kakor po ljubi naši slovenski deželi; pa tudi nikjer po svetu nimajo tako lepega in tako umetno ubranega zvonjenja, kakor ga imamo ravno mi Slovenci. Neka sveta vnema je pri nas za lepo zvonjenje; ena soseska nad drugo si prizadeva imeti večje bolj umetno ubrane zvonove! In to ravno je lepa čast za vso našo deželo, posebno pa še za tisto župnijo ali sosesko, ki ima zares lepo zvonjenje. Ker nam je tedaj lepo zvonjenje toliko ljubo in ker vsaka župnija visoko ceni lepo zvonjenje, zato mislim, da vam bom ustregel, ako vam danes, ko vas je v prvič glas novega zvona sklical semkaj k službi božji, povem kaj več o zvonovih. Povedati vam pa hočem, kedaj in kako se je zvonjenje pri cerkvah začelo, in čemu je zvonjenje pri cerkvah, česa nas spominja, k čemu nas spodbada!

I. Kedaj se je zvonjenje sploh začelo, in kdo je iznašel prve zvonove, se za gotovo ne vé. Zgodovinarji pravijo, da so bili zvonovi v Kini in v Aziji že več kot 2000 let pred Kristusovim rojstvom v rabi. Stari Rimljani so imeli tudi že male zvončke, s katerimi so sužnje sklicevali ali vabili k posvetovanjem. Tudi Judje so že imeli male zvončke. V drugih Mojzesovih bukvah se bere,

da je Bog Mojzesu naročil, da naj napravi velikemu duhovnu tako obleko, da bo imela spodaj ob robu male zvončke, in da naj jo veliki duhoven obleče, kadar bo opravljal službo božjo, zato, da se bo slišal glas, kadar pojde v svetišče ali pride iz njega. K službi božji pa se Judje niso sklicevali z zvonjenjem, temveč so imeli trobente iz vlitega srebra, in s temi so duhovniki klicali ljudi k službi božji; s trobentami so napovedovali tudi velike praznike, in v trobente so trobili, kadar so dvignili sveti šotor ali kadar so šli v vojsko. — Tudi kristjani prvih časov niso imeli zvonov, s katerimi bi se bili vabili k službi božji, ker so morali skriti biti pred preganjalci in so svoja sveta opravila na skrivnem obhajali, zato pa so imeli v prvih stoletjih med seboj nalašč za to določene ljudi, ki so drugim le z besedo naznanjali kraj in čas svetih opravil. — Šele pozneje, ob času cesarja Konštantina, ko so dobili popolno prostost, so začeli očitno cerkve staviti in se z očitnimi znamenji sklicevati k službi božji in svetim opravilom. Pa precej še niso imeli zvonov, ampak bile so v navadi deske iz trdega lesa, na katere so s kladvi tolkli, ali pa so se z lesenimi ragljami ali ropotuljami skupaj sklicevali, kakor se pri nas še sedaj godi veliki teden. Po nekodi pa so imeli že tudi kraguljčke ali zvončke, ki so bili iz kake kovine, ki pa niso imeli čistega in zadostnega glasu. Iz teh kraguljčkov so postali sčasoma zvonovi, ki so jih vliвали iz različnih kovin, ki so imele prijetnejši in zdatnejši glas!

Cerkveni zbor v Toledu na Španskem v l. 400 po Kr. r. pa govori že o zvonovih, kakor o kaki znani reči. V življenju sv. Pavlina, škofa Nolanskega na Laškem, ki je umrl v l. 431, se bere, da je šel v sužnost v Afriko namesto mladeniča Pavla, ki je bil edini sin zapuščene vdove. Ta Pavel je bil kovač. Skoval je bronasto posodo, kelihu enako, in znotraj pritrtil železno kladvo. To posodo obesi tako, da se je dala majati in da je kladvo ob stran bilo. Naslednik sv. Pavlina obesi ta prvi znani zvon vrh nove cerkve in ljudstvo se je veselilo tega glasu, ki jih je klical k službi božji. Odtod so se zvonovi hitro razširili tudi po družih deželah. Posebne zapovedi o zvonovih je dal papež Fabijan, ki je živel v začetku 7. stoletja; takrat je bilo pa zvonenje že sploh v navadi.

II. Kakošen pomen in namen pa imajo zvonovi v katoliških cerkvah, čemu so, kaj nam oznanujejo in k čemu nas spodbadajo?

Nekateri zvonovi imajo prav pomenljive napise, ki nam kažejo namen zvonov. Tako stoji na nekaterih zapisano: Ko me zazvoné, — poslušajte; k božji službi kličem, prihajajte! — Na drugih se najde ta-le lep napis: Žive sklicujem, mrtve objokujem, viharje strahujem. Namen zvonov je torej častiti Boga, vabiti ljudi k službi božji in jim naklanjati dušne in telesne blage.

a) Prvi namen zvonov je povzdigovati čast in hvalo božjo! In to se zlasti zgodi, kadar zapoje zvonovi pri slovesnih procesijah ali pri zahvalni pesmi. Kar človeški jezik dostikrat ne more oznanovati, nadomesté zvonovi z mogočnim glasom, da se slava božja razlega daleč na okrog! b) Zvonovi nas sklicujejo nadalje k molitvi in službi božji. In res! Kadar bote že celi teden težko delali, poletu morali prestatí veliko vročine, pozimi pa mnogo mraza, kadar bote že vsi spehani in trudni, bo hkrati sabota prišla in zvonovi iz zvonika se vam bodo oglasili in vam klicali: jutri je nedelja, Gospodov dan, dan počitka in miru, spomin tiste velike in vesele nedelje v nebesih, ki nobenega konca ne bo imela! — In kadar res napoči prijazno nedeljsko ali prazniško jutro, kako bíje veselja srce v človeku, ko zasliši lepo ubrano zvonjenje ali pritrkovanje, tako, da človeka kar siloma vleče k imenitnemu godovanju, k imenitni ženitnini, katero nam napravlja Jezus sam, pri kateri nas hrani s svojim lastnim mesom, napaja s svojo lastno krvjo, poživlja in osrčuje s kruhom božje besede, da ne omagamo na nevarnem potu v večnost! S koliko večjim veseljem in večjo srčnostjo prihajamo k tej svatovščini spremljani in vabljeni po prijaznem glasu zvonov, kakor pa bi, ko bi zvonjenja ne bilo! Greh — velik greh je, kdor po zanikrnosti službo božjo zamudi, ali opušča, ko ga zvonovi tako milo in prijazno vabijo k njej, vsaj so zvonovi glas božji, kateremu se nihče ne sme ustavljati! . . .

c) Zvonovi so pa tudi naši glasni pridigarji in učeniki, oni nam pri raznih prilikah dajejo lepe nauke in nas spominjajo resnih resnic; na nje se lahko obrnejo besede sv. pisma: *Na vse kraje sveta je donel njih glas*; tako nas n. pr. pri sv. maši, zlasti med povzdigovanjem glas zvona uči, da se sedaj spreminja kruh in vino v presveto Rešnje Telo in v presveto Rešnjo Kri, da stopa iz nebes sam Sin božji doli na naše altarje, da se Sin večnega Očeta zate daruje Bogu, da ga tako tudi ti, če si tudi daleč proč od cerkve doma ali na polju, lahko počastiš kot svojega Zveličarja, katerega mašnik v podobi kruha in vina kaže ljudem!

Trikrat na dan, zjutraj, opoludne in zvečer se oglasi glas zvona, ter te spominja največje skrivnosti naše vere, največje dobrote in ljubezni božje, da se je Sin božji zate včlovečil, da je postal tvoj brat ter ti odprl raj nebeški, da ga zato spodobno zahvališ; — pa spominja te tudi tvoje nebeške matere Marije, ki je ravno ob teh urah nekdanj s svojo mogočno prošnjo sprosil kristjanom zmago nad najhujšim sovražnikom krščanstva, nad nevernim Turkom, da se ji s prelepim angelovim češčenjem za te zmage zahvališ in jo ob enem prosiš, da bi tudi tebi Marija sprosil zmagó zoper vse dušne sovražnike tvojega zveličanja! — Vsak petek ob treh popoludne te zopet glas zvona spomni, da je ravno ob tej uri tvoj Jezus zate na križu umrl, da je zate in za tvoje grehe tekla sveta rešnja kri na zemljo, — in če imaš le kolikaj ljubezni do Jezusa v svojem srcu, in to moraš imeti, zato se kesaj svojih grehov, prosi ga usmiljenja, ali vsaj ne žali ga z novim grehom v tem trenutku! — In kadar duhovnik nese sv. Rešnje Telo k bolniku, vas zopet glas zvona vabi in kliče: da pridete, se na svoja kolena vržete, spodobno počastite svojega Kralja, ter ga ponižno prosite, da bi ga tudi vi zadnjo uro vredno mogli prejeti! — In kadar se res loči kaka duša iz tega sveta, ji zopet zapoje mrtvaški zvon, ter ti kliče v opomin, da se je tvoj brat ali tvoja sestra ločil odtod, da je svoj boj izbojeval, svoj tek dokončal ter stopil pred sodnji stol Kristusov ter te opominja, da pomoliš zanj, da bi mu bil Kristus milostljiv sodnik, kakor si tudi sam želiš! — In kadar koga neso k pogrebu, mu zopet zvonovi pojó milo in žalostno pesem, ter te učé, da po tej poti boš tudi ti kmalu moral iti, da si prah in pepel, da bodo tudi tebi kmalo enako peli, da tega ne pozabiš!

Sploh pa vas bo večerni glas zvona vsak dan opominjal, da je onkraj groba še drugo življenje, drugo kraljestvo, opominjal vas bo vernih duš v vicah, da bi jim s svojimi molitvami in dobrimi deli k rešenju pomagali iz njih ječe ter sebi izprosili milost, da bi vas dobri Bog obvaroval časnega — še bolj pa večnega ognja!

(Konec prihodnjic.)

Pogled na slovstvo.

Občna metafizika ali Ontologija. Spisal Frančišek Kovačič. Maribor 1905. Tiskala in založila Cirilova tiskarna v Mariboru Str. 236. Cena broš. izv. K 3, trdo vez. K 3.60, poštnina 20 v.

„Dandanašnji pisati metafiziko ni ravno hvaležna reč. Današnji površni in v čutnost zatopljeni svet ne mara o metafiziki nič slišati.“ Te besede je napisal čislani pisatelj slovenske „Ontologije“ v predgovoru, in kdor le količkaj pozna svetovne ali tudi le naše domače razmere, vč, kako so te besede upravičene. Tisti sloji, ki se štejejo sami med razumništvo, so izgubili domala ves zmisel za resna filozofična vprašanja — frivolnost je značilni beleg njih svetovnega naziranja —, a tudi moderna veda se je s pozitivizmom postavila na stališče, ki je skrajno nasprotno metafiziki. In vendar brez metafizike veda v svojskem pomenu niti mogoča ni. Celó nemogoča pa je brez metafizike kakor sinteza človeškega spoznanja in znanja! A kaj je človeško znanje brez enotnosti, brez sinteze? Kakor pisani kamenčki so take človeške spoznave, katerim manjka umetnika, ki bi jih strnil v prekrasen svetozor. Razdrobljen mozaik! Brez metafizike je človeška veda brez višjega vidika, brez višje smeri, brez višjega cilja. Resni znanstveniki to že tudi počasi zopet uvidevajo.

Dasi torej pisati metafiziko res ni hvaležno delo, pa je toliko bolj potrebno, in če dr. Kovačič ne more računati na hvaležnost, mora imeti vsaj to zavest, da je započel in deloma dovršil prepotrebno delo, ko je začel znanstveno obdelovati metafiziko in nam je še napisal prvi del: *O b č n o m e t a f i z i k o a l i o n t o l o g i j o*.

Dr. Kovačič nam je že znan kot marljiv in tehtovit filozofski pisatelj. Za „Katoliški Obzornik“ je napisal študijo o Platonu in Aristotelu, ki bi zavzemala tudi pri narodih z bogatim filozofskim slovstvom odlično mesto. Zlasti se je pisatelj vglobil v filozofijo Aristotela in to mu je bilo jako v prid, ko se je lotil težke naloge, napisati Slovincem občno metafiziko. Poleg tega pa je kot profesor filozofije na mariborskem bogoslovskem učilišču z zanimanjem preučeval tudi moderno filozofijo, in tako je bil v srečnem položaju, da je mogel združiti in zbrati v svoji knjigi najboljše — *n o v a e t v e t e r a*.

Ne bomo pisali za naš list podrobne kritike. Opozarjamo le na to temeljito delo vse, ki vedo in čutijo, kako potrebna je zlasti v naši dobi neka trdna in načelna modroslovska izobrazba, in kdo zlasti izmed duhovnikov tega ne bi vedel in čutil? Poleg tega pa moramo opozoriti tudi na neki predsodek. Mnogo jih je, ki mislijo, da si bodo osvojili filozofijo kar igračkaje, in če jim pride v roko modroslovsna knjiga, ki ni pisana, kakor so pisani feltoni v modernih časnikih, knjigo kar mirno odložé in čakajo druge. Ne! Kdor si želi pridobiti res nekaj enotnega, jasnega in trdnega filozofičnega prepričanja, ta se ne sme ustrašiti truda in se že mora lotiti dela sistematično. Prvo pa, kar je osnova vse filozofije, je ravno občna metafizika in ontologija. In prav ontologijo podaja Slovincem dr. Fr. Kovačič. Podrobno so tu obdelana vsa splošno-metafizična vprašanja, raztolmačeni najvišji metafizični pojmi, opravičena prva metafizična načela. Kratko in jederno je pisatelj označil tudi mnenja nasprotnikov, zavrnil njih ugovore in rešil njih navidezne dokaze. Terminologija je slovenska, v oklepajih pa je dodana tudi latinska sholastična. Kdor pozna kaj podobnih del, bodisi latinskih ali iz drugih jezikov, bo se kmalu prepričal, da je knjiga, ki nam jo je napisal dr. Kovačič, vsekako ravna sorodnim delom, mnoge pa da odločno prekaša.

Dr. A. U.